

บทที่ 4

ผลและวิจารณ์ผลการวิจัย

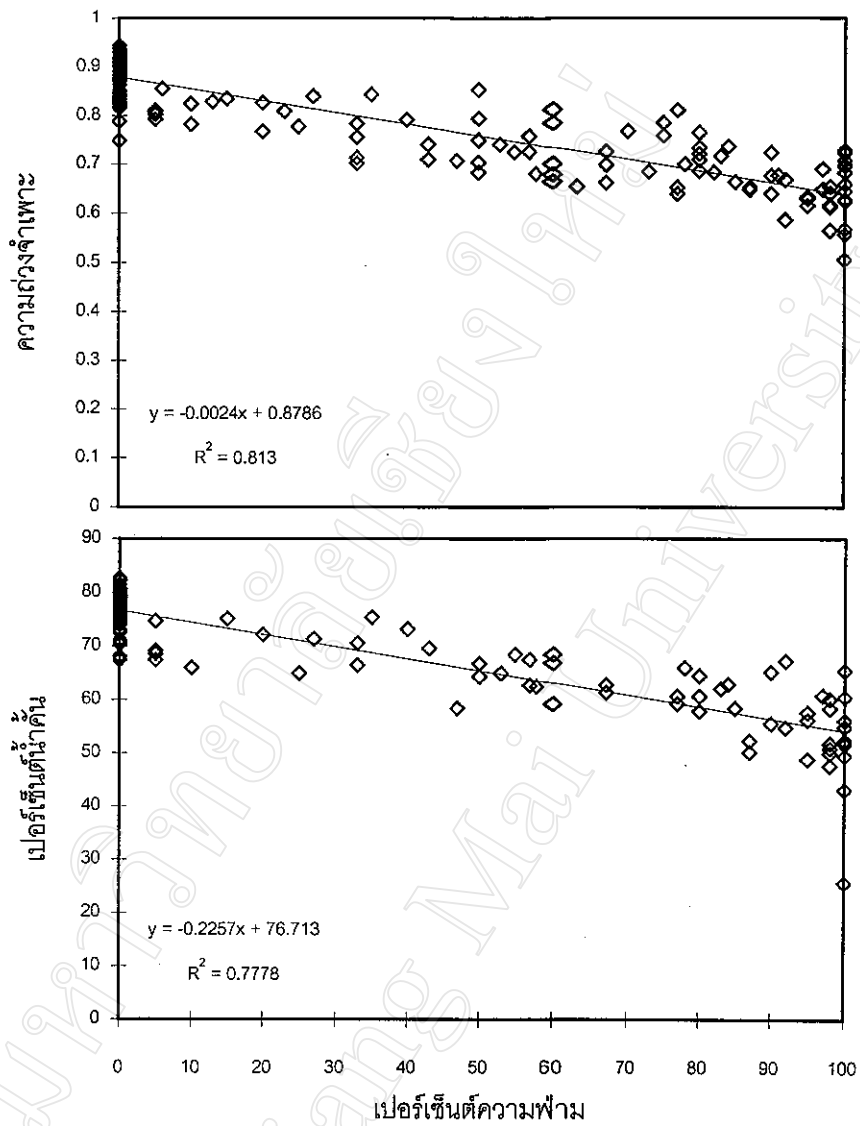
ตอนที่ 1 การศึกษาวิธีการประเมินความฟามของผลส้มแบบต่าง ๆ

การศึกษาค่าความฟามในผลส้มครั้งนี้ ใช้การประเมินด้วยสายตาโดยผ่าผลส้มแบ่งเป็น 4 ส่วน แล้วทำการประเมินความฟามทีละส่วน ในการประเมินความฟามจะดูจากพื้นที่ที่มีสีขาวขุ่น แตกต่างจากส่วนปกติที่มีสีส้ม เมื่อบีบ juice sac แห้งกว่าส่วนปกติ แล้วคิดส่วนฟามจากพื้นที่หน้าตัดในแต่ละส่วนว่ามีเปอร์เซ็นต์ฟามเท่าไรจากพื้นที่ทั้งหมด โดยคิดพื้นที่ทั้งหมดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ แล้วนำเปอร์เซ็นต์ความฟามจากทั้ง 4 ส่วนมาเฉลี่ยเป็นความฟามของทั้งผล ซึ่งผลดีจากวิธีการนี้คือสามารถประเมินความฟามได้ถูกต้องแม่นยำและสามารถประเมินได้ทั้งผล

เมื่อเปรียบเทียบความฟามกับความถ่วงจำเพาะ พบว่า เมื่อความฟามเพิ่มขึ้น ความถ่วงจำเพาะจะลดลง ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับปริมาณน้ำคั้น โดยพบว่าความฟามเพิ่มขึ้นทำให้ปริมาณน้ำคั้นลดลงด้วย (ภาพที่ 8) โดยทั้งความถ่วงจำเพาะและเปอร์เซ็นต์น้ำคั้นมีความสัมพันธ์แบบเส้นตรงกับเปอร์เซ็นต์ความฟาม ที่ $R^2 = 0.813$ และ 0.778 ตามลำดับ การที่ความฟามเพิ่มขึ้นในขณะที่ความถ่วงจำเพาะและเปอร์เซ็นต์น้ำคั้นลดลงที่พบในการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ รวี (2540 ก และ ข) นอกจากนั้น รวี (2540 ข) ยังเสนอด้วยว่าการที่มีอากาศอยู่ใน juice sac มากกว่าปกติ น่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ความถ่วงจำเพาะลดลงและการที่เปอร์เซ็นต์น้ำคั้นของผลส้มทั้งผลลดลงเกิดขึ้นเพราะบริเวณที่ฟามจะมี juice sac แห้งมีน้ำน้อยกว่าบริเวณปกติ

จากการสังเกตในการประเมินความฟาม พบว่าในจำนวนผลส้มทั้งหมดที่ประเมินความฟามพบอาการฟามแบบข้าวสาร (granulation) น้อยกว่า 5 เปอร์เซ็นต์ซึ่งอาการที่พบนั้นสีของ juice sac ไม่แตกต่างจาก juice sac ปกติคือมีสีส้ม แต่เมื่อบีบ juice sac น้ำส้มจะไม่เป็นของเหลวแต่จะมีลักษณะเป็นเจล (gel)

จากผลการศึกษา ถ้าเปรียบเทียบความเป็นไปได้ในการใช้คัดคุณภาพส้มแบบไม่ทำลายที่ไม่รบกวนผล 100 เปอร์เซ็นต์ วิธีประเมินความฟามโดยใช้ความถ่วงจำเพาะน่าจะเป็นวิธีที่เหมาะสมในการนำไปใช้ เพราะเป็นวิธีที่ไม่ต้องทำลายผล ในขณะที่อีก 2 วิธีคือการประเมินด้วยสายตาและเปอร์เซ็นต์น้ำคั้น เป็นวิธีที่ต้องทำลายผลซึ่งจะทำให้ไม่สามารถคัดผลส้มฟามได้ทุกผล

ภาพที่ 8 ความถ่วงจำเพาะ เปอร์เซ็นต์น้ำคั้นและเปอร์เซ็นต์ความฟามของสัมปรีมองค์

ตอนที่ 2 การศึกษาคุณสมบัติทางไฟฟ้ากับลักษณะต่างๆ ของส้ม

การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติทางไฟฟ้าและผลของความถี่และความฟ้ามครั้งนี้ ทำการศึกษาคุณสมบัติไฟฟ้า 3 ชนิด ได้แก่ ความจุไฟฟ้า ความต้านทาน และ impedance โดยได้ผลการทดลองดังนี้

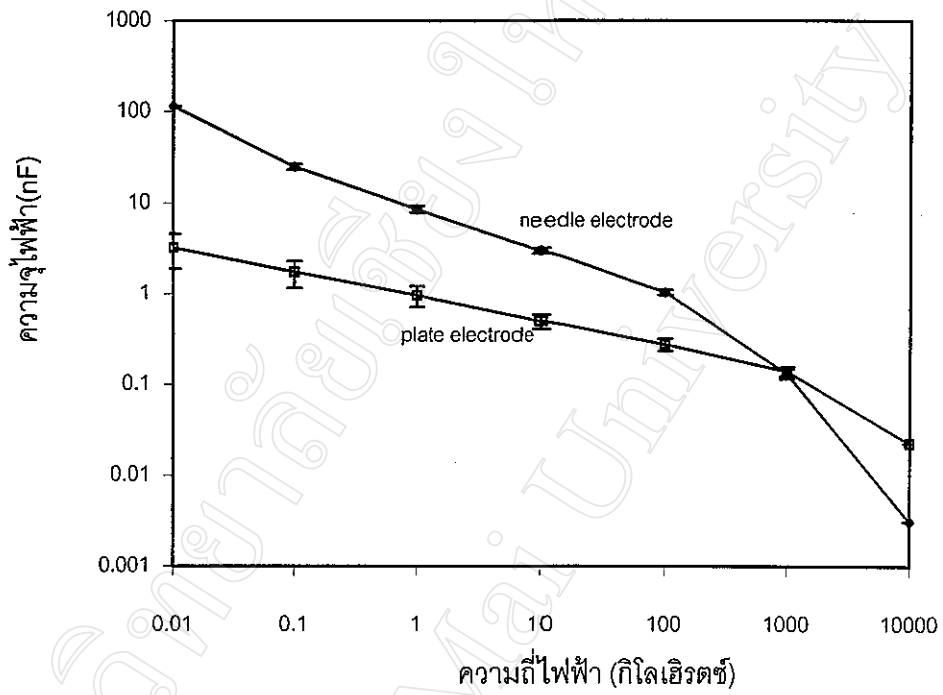
1. ผลของความถี่ไฟฟ้าต่อคุณสมบัติทางไฟฟ้าของผลส้มปกติ

1.1 ความจุไฟฟ้า

ผลของความถี่ไฟฟ้าต่อความจุไฟฟ้าในการวัดแบบทำลายด้วย needle electrode พบว่าการเพิ่มความถี่ไฟฟ้าทำให้ความจุไฟฟ้ามีแนวโน้มลดลง จาก 100 – 1 nF ในช่วงความถี่ 0.01 – 1,000 กิโลเฮิร์ตซ์ และมีการลดลงมากกว่า 1 – 0.003 nF ในช่วง 1,000 – 10,000 กิโลเฮิร์ตซ์ ดังแสดงในภาพที่ 9 ผลที่ได้สอดคล้องกับการทดลองของ Kato (1987) ซึ่งได้วัดผลแตงโม โดยพบว่าความจุไฟฟ้า ลดลงจาก 100 – 1 nF ในช่วงความถี่ 0.01 – 1,000 กิโลเฮิร์ตซ์ และลดลงอย่างรวดเร็วจาก 1 – 0.01 nF ในช่วงความถี่ 1,000 – 10,000 กิโลเฮิร์ตซ์ เช่นเดียวกัน

ผลของความถี่ไฟฟ้าต่อความจุไฟฟ้าในการวัดแบบไม่ทำลายด้วย plate electrode พบว่า ความถี่ไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้น ทำให้ความจุไฟฟ้าลดลงเช่นเดียวกับการวัดด้วย needle electrode โดยลดลงจาก 5 – 0.1 nF ในช่วง 0.01 – 1,000 กิโลเฮิร์ตซ์ และลดลงอย่างรวดเร็วจาก 0.1 – 0.003 nF ในช่วงความถี่ 1,000 – 10,000 กิโลเฮิร์ตซ์ (ภาพที่ 9) สอดคล้องกับ Kato (1987) ที่ได้วัดแอปเปิ้ลและ พบว่า ความจุไฟฟ้าเริ่มลดลงจาก 3 – 0.1 nF ในช่วงความถี่ไฟฟ้า 0.01 – 1,000 กิโลเฮิร์ตซ์ และลดลงอย่างรวดเร็วจาก 0.1 – 0.01 nF ที่ความถี่ไฟฟ้า 1,000 – 10,000 กิโลเฮิร์ตซ์

ผลการทดลองที่ได้สอดคล้องกับการวิจัยในแตงโมและแอปเปิ้ลของ Kato (1987) ทั้ง 2 แบบของ electrode เนื่องจากเป็นการวัดความจุไฟฟ้าของผลไม้ที่มีน้ำเป็นองค์ประกอบมากเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะการวัดด้วย needle electrode นั้นให้ผลการทดลองเหมือนกัน

ภาพที่ 9 ความจุไฟฟ้าและความถี่ไฟฟ้า วัดด้วย needle electrode และ plate electrode

เมื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างความจุไฟฟ้าที่วัดด้วย needle electrode กับ plate electrode คาดว่าเกิดจากอิทธิพลของความจุไฟฟ้าของเปลือก เพราะการวัดด้วย plate electrode เป็นการวัดที่ผิวนอกของเปลือกส้ม แต่การวัดด้วย needle electrode เป็นการวัดที่เนื้อส้มทำให้อิทธิพลของเปลือกต่อความจุไฟฟ้าลดลง เมื่อความถี่ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นทำให้อิทธิพลของเปลือกลดลงจนกระทั่งที่ความถี่ไฟฟ้า 1,000 กิโลเฮิร์ตซ์ ความจุไฟฟ้าทั้ง 2 electrode มีค่าใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับคำอธิบายของ Kato (1987) ที่พบว่าความถี่ไฟฟ้ามากกว่า 1,000 กิโลเฮิร์ตซ์ทำให้อิทธิพลของเปลือกต่อความจุไฟฟ้าและความต้านทานน้อยลงจนกระทั่งไม่มีความสำคัญ

เมื่อพิจารณาส่วนของการลดลงของความจุไฟฟ้าเมื่อเพิ่มความถี่ไฟฟ้านั้น Harker and Dunlop (1994) และ Stout (1988) ได้อธิบายว่าความถี่ไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นทำให้มีพลังงานผ่านทะลุเข้าไปในเซลล์ได้ดีขึ้น ดังสมการที่เกี่ยวกับพลังงานของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า (พิซัย, 2539)

$$E = hf \quad (8)$$

เมื่อ	E	คือพลังงานของคลื่น
	h	คือค่าคงที่พลังค์ (Planck's constant)
	f	คือความถี่ไฟฟ้า (Frequency)

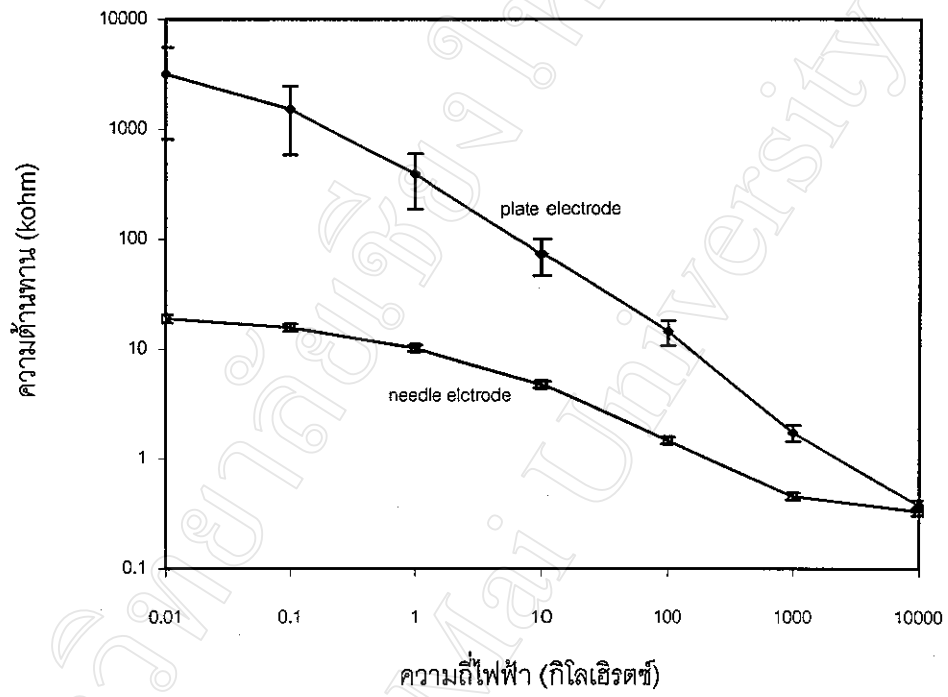
จากสมการ (8) พบว่าความถี่ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นมากเท่าใด พลังงานที่ได้จากคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าก็ยิ่งมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งพลังงานที่มากขึ้นคาดว่าจะทำให้คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าทะลุผ่านเซลล์ต่าง ๆ ได้ดีกว่าพลังงานที่น้อยและพลังงานของประจุอิสระที่ผ่านเข้าไปก็มีค่ามากขึ้น ทำให้เซลล์ไม่สามารถที่จะเก็บประจุอิสระเหล่านี้ไว้ได้จึงทำให้ค่าความจุไฟฟ้าที่วัดได้จึงมีค่าลดลงเมื่อเพิ่มความถี่ไฟฟ้า นอกจากนี้การเพิ่มความถี่ไฟฟ้ายังทำให้อิทธิพลของสารไอออนที่มีในผลไม้ และสภาพการเกิดประจุในช่องว่างระหว่างเซลล์ (space charge polarization) ลดลง จนกระทั่งไม่มีความสำคัญที่ความถี่ 10,000 กิโลเฮิร์ตซ์ (Thompson and Zachariah, 1971 b)

1.2 ความต้านทาน

ผลของความถี่ไฟฟ้าต่อความต้านทานในการวัดแบบทำลายด้วย needle electrode พบว่า เมื่อเพิ่มความถี่ไฟฟ้า ความต้านทานมีแนวโน้มลดลง โดยลดลงจาก 13 – 0.7 kohm ในช่วงความถี่ 0.01 – 10,000 กิโลเฮิร์ตซ์ (ภาพที่ 10) ผลที่ได้สอดคล้องกับผลการทดลองของ Kato (1987) ที่พบว่าความต้านทานของแพร์มีค่าลดลงจาก 12 – 0.4 kohm ในช่วงความถี่ 0.01 – 100 กิโลเฮิร์ตซ์ และลดลงน้อยมากจาก 0.4 – 0.3 kohm ในช่วงความถี่ 100 – 10,000 กิโลเฮิร์ตซ์ นอกจากนี้ผลยังสอดคล้องกับการทดลองของ Harker and Dunlop (1994) ในผล nectarine พบว่าความต้านทานมีค่าลดลง เมื่อเพิ่มความถี่ไฟฟ้าในช่วง 0.05 – 100 กิโลเฮิร์ตซ์

ผลของความถี่ไฟฟ้าต่อความต้านทานในการวัดแบบไม่ทำลายด้วย plate electrode พบว่าเมื่อเพิ่มความถี่ไฟฟ้า ความต้านทานมีค่าลดลงเช่นเดียวกันกับการวัดด้วย needle electrode โดยลดลงจาก 5,000 – 0.9 kohm ในช่วงความถี่ 0.001 – 1,000 กิโลเฮิร์ตซ์ ผลการทดลองที่ได้สอดคล้องกับผลการทดลองของ Kato (1987) ที่พบว่าความต้านทานของแพร์มีค่าลดลงจาก 700 – 1 kohm ในช่วงความถี่ 10 – 10,000 กิโลเฮิร์ตซ์ เช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบผลของความถี่ไฟฟ้าต่อความต้านทานในการวัดด้วย needle electrode กับ plate electrode พบว่าในช่วงความถี่ 0.01 – 1,000 กิโลเฮิร์ตซ์ ความต้านทานของส้มที่วัดด้วย plate electrode มีค่าสูงกว่า needle electrode แต่ที่ความถี่ 10,000 กิโลเฮิร์ตซ์ ความต้านทานของทั้งสอง electrode มีค่าใกล้เคียงกัน การที่ในช่วงความถี่ 0.01 – 1,000 กิโลเฮิร์ตซ์ ความต้านทานของ plate electrode มีค่าสูงกว่าการวัดด้วย needle electrode นั้นอาจเนื่องมาจากอิทธิพลของเปลือกเช่นเดียวกับความจุไฟฟ้า และคำอธิบายของ Thompson and Zachariah (1971 b) ที่ว่า ในการวัดสภาพต้านทานของผลไม้ในช่วงความถี่ไฟฟ้า $1-10^6$ เฮิร์ตซ์ นั้นปัญหาที่พบได้มากคือความแตกต่างของศักย์ไฟฟ้าที่จุดสัมผัสระหว่าง electrode กับผิวของผลไม้จะทำให้เกิดสภาพต้านทานอีกค่าหนึ่งซึ่งเป็นผลมาจากความแตกต่างของชนิดสารที่เป็นองค์ประกอบของผลไม้กับ electrode และยังเกิดขึ้นจากชั้นของอากาศที่อยู่ระหว่างผลไม้กับ electrode ซึ่งจะก่อให้เกิดปฏิกิริยาต้านทานการไหลของอิเล็กตรอนที่ส่งผ่านมาจาก electrode ได้

ภาพที่ 10 ความต้านทานและความถี่ไฟฟ้า วัดด้วย needle electrode และ plate electrode

1.3 Impedance

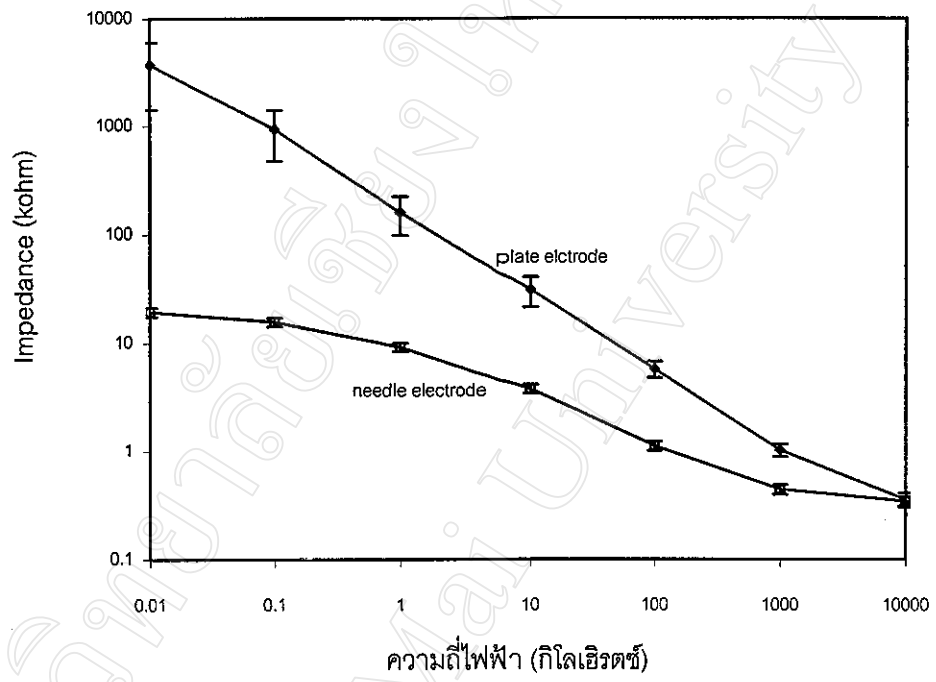
ผลของความถี่ไฟฟ้าต่อ Impedance ในการวัดแบบทำลายด้วย needle electrode พบว่า เมื่อเพิ่มความถี่ไฟฟ้า Impedance มีค่าลดลง โดยลดลงจาก 13 – 0.7 kohm ในช่วงความถี่ไฟฟ้า 0.01 – 1,000 กิโลเฮิรตซ์ และลดลงน้อยมากจาก 0.7 – 0.6 kohm ที่ความถี่ 1,000 – 10,000 กิโลเฮิรตซ์ (ภาพที่ 11) ผลที่ได้สอดคล้องกับการทดลองของ Kato (1987) ที่พบว่าค่า Impedance ของแพร์มีค่าลดลงจาก 12 – 0.9 kohm ที่ช่วงความถี่ 0.01 – 1,000 กิโลเฮิรตซ์ และคงที่ที่ 0.9 kohm ที่ความถี่ 1,000 – 10,000 กิโลเฮิรตซ์ และผลการทดลองของ Weaver and Jackson (1966) ทำการวัดค่า impedance ของพืชพันธุ์ต่าง ๆ ที่ความถี่ 250 เฮิรตซ์ และ 4 กิโลเฮิรตซ์ พบว่าที่ความถี่ 4 กิโลเฮิรตซ์ค่า impedance ของพืชพันธุ์ต่าง ๆ มีค่าที่น้อยกว่าการวัดที่ 250 เฮิรตซ์

ผลของความถี่ไฟฟ้าต่อ Impedance ในการวัดแบบไม่ทำลายด้วย plate electrode พบว่า เมื่อเพิ่มความถี่ไฟฟ้า Impedance มีค่าลดลง จาก 6,000 – 0.6 kohm ในช่วงความถี่ 0.01 – 10,000 กิโลเฮิรตซ์

เมื่อพิจารณาค่า Impedance และแนวโน้มการลดลงแล้ว จากภาพที่ 9, 10 และ 11 พบว่ามีลักษณะคล้ายกับความต้านทานทั้ง needle electrode และ plate electrode ดังสมการค่า Impedance ($Z = R + 1/j\omega C$) ที่แสดงว่าความต้านทานมีอิทธิพลต่อ Impedance มากกว่าความจุไฟฟ้า ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดลองที่ได้ ดังนั้นอาจจะสรุปได้ว่าค่า Impedance ที่วัดได้เป็นผลมาจากความต้านทานเป็นหลัก

○ การเปรียบเทียบค่า Impedance ในการวัดด้วย needle electrode กับ plate electrode พบว่าในช่วงความถี่ไฟฟ้า 0.01 – 1,000 กิโลเฮิรตซ์ ค่า impedance จากการวัดด้วย plate electrode มีค่าสูงกว่า แต่เมื่อเพิ่มความถี่ไฟฟ้าเป็น 10,000 กิโลเฮิรตซ์ ค่า impedance ของการวัดด้วย electrode ทั้งสองชนิดมีค่าใกล้เคียงกัน ซึ่งในช่วง 0.01 – 1,000 กิโลเฮิรตซ์ ค่า impedance จากการวัดด้วย needle electrode มีค่าน้อยกว่า impedance ที่วัดด้วย plate electrode นั้น คาดว่าเนื่องจาก เหตุผลเดียวกันกับความต้านทาน คือ อิทธิพลของความต้านทานของเปลือก

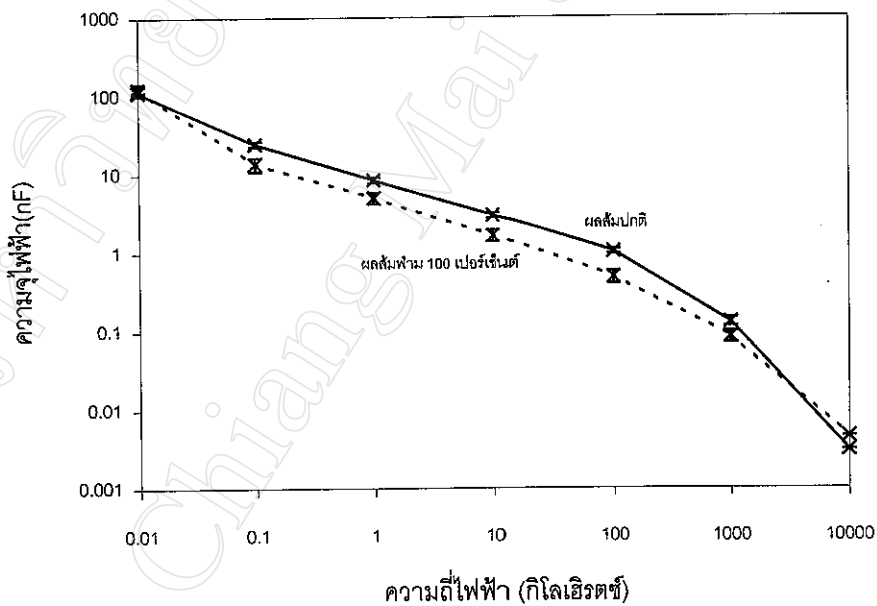

ภาพที่ 11 Impedance และความถี่ไฟฟ้า วัดด้วย needle electrode และ plate electrode

2. ผลของระดับอาการฟ้ามต่อคุณสมบัติทางไฟฟ้าของผลลัม

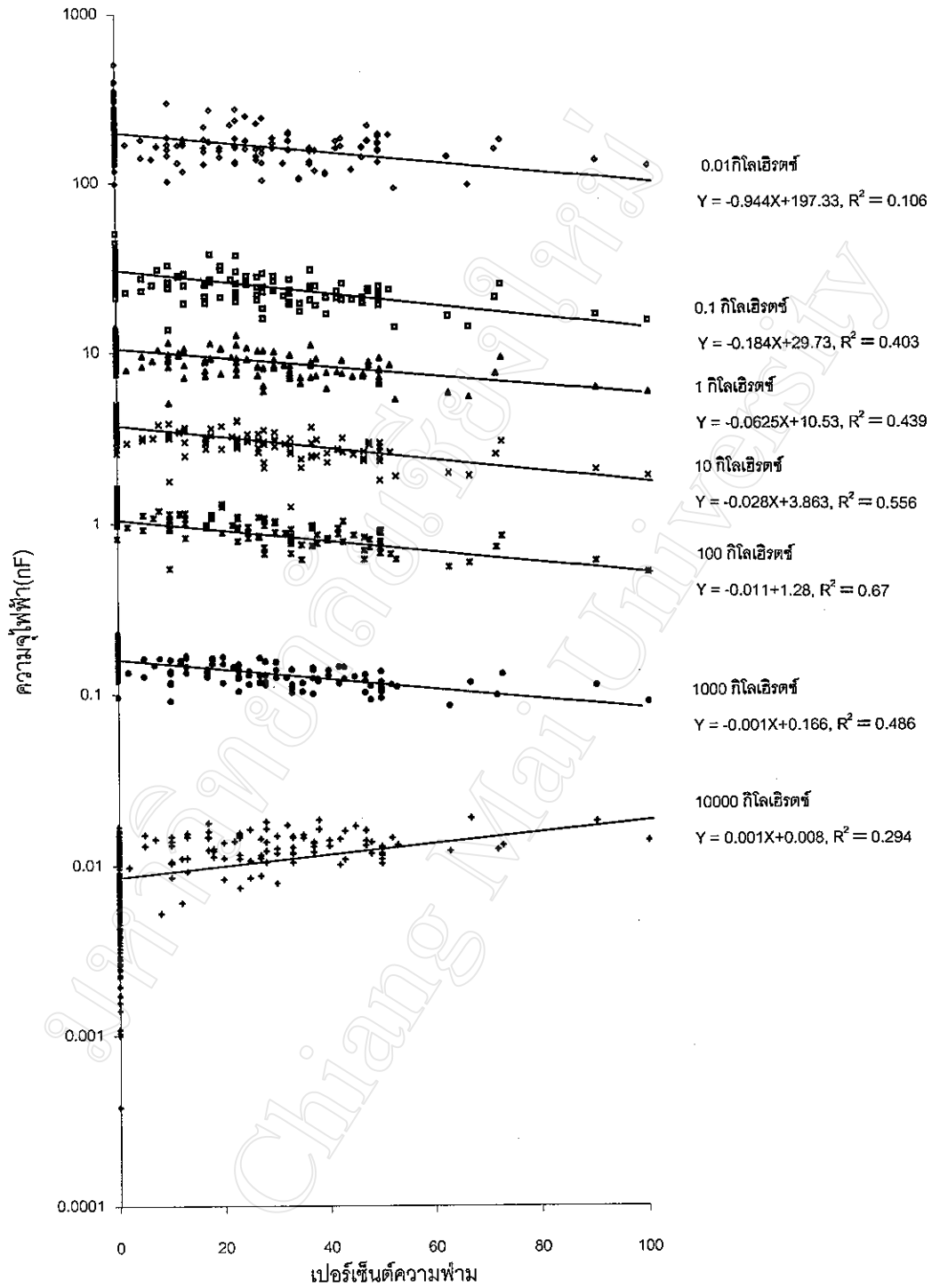
2.1 ความจุไฟฟ้า

เมื่อวัดความจุไฟฟ้าของผลฟ้ามเปรียบเทียบกับผลปกติพบว่า ความจุไฟฟ้าของผลลัมฟ้าม 100 เปอร์เซ็นต์มีค่าน้อยกว่าผลปกติ (ภาพที่ 12) เพราะผลลัมฟ้ามในการทดลองนี้คือผลที่มีปริมาณน้ำในเซลล์น้อยกว่าผลปกติ ผลการทดลองที่ได้สอดคล้องกับงานของ Kato (1987) ที่พบว่าผลปกติของแพร์และแตงโมมีความจุไฟฟ้าน้อยกว่าผลที่เน่า ที่เป็นเช่นนี้คาดว่าเนื่องจากผลไม้เน่าคือผลไม้ที่เซลล์ถูกทำลาย เกิดการรั่วไหลของสารประกอบต่างๆภายในเซลล์ทำให้มีปริมาณของอิออนมากกว่าปกติ จากสมการ (2) ($C = \epsilon A/d$) ความหนาแน่นของประจุที่เพิ่มขึ้นทำให้ความจุไฟฟ้าเพิ่มขึ้นมากกว่าผลปกติ

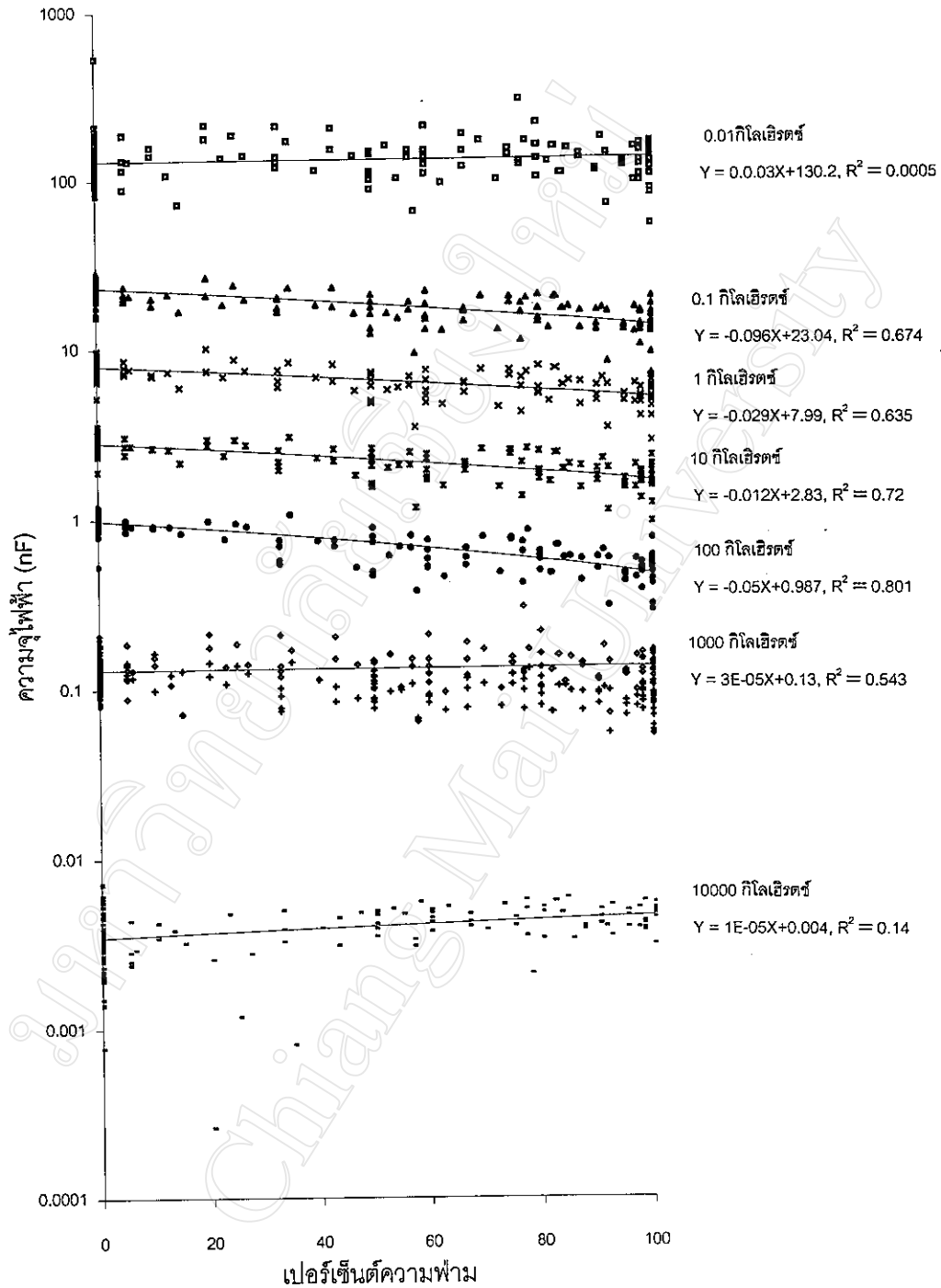

ภาพที่ 12 ความจุไฟฟ้าและความถี่ไฟฟ้า ในการวัดด้วย needle electrode

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความจุไฟฟ้ากับอาการฟ้ามที่วัดด้วย needle electrode แบบกำหนดระยะห่าง พบว่าอาการฟ้ามมีความสัมพันธ์กับความจุไฟฟ้าสูงสุดที่ความถี่ 100 กิโลเฮิร์ตซ์ โดยมีค่า $R^2 = 0.670$ และรองลงมาที่ความถี่ 10 กิโลเฮิร์ตซ์ ค่า $R^2 = 0.556$ (ภาพที่ 13 และตารางภาคผนวกที่ 1) เมื่อเปลี่ยนเป็นการวัดความจุไฟฟ้าด้วย needle electrode แบบไม่กำหนดระยะห่าง พบว่าที่ความถี่ 100 กิโลเฮิร์ตซ์ อาการฟ้ามมีความสัมพันธ์กับความจุไฟฟ้าดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับ การวัดด้วย needle electrode แบบกำหนดระยะห่าง โดยมีค่า $R^2 = 0.802$ และรองลงมาที่ 10 กิโลเฮิร์ตซ์เช่นกัน โดยมีค่า $R^2 = 0.720$ (ภาพที่ 14 และตารางภาคผนวกที่ 1) และพบว่าความจุไฟฟ้าของผลฟ้าม 50 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไปมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับความจุไฟฟ้าของผลปกติที่ความถี่ 1 กิโลเฮิร์ตซ์ และที่ความถี่ 10-100 กิโลเฮิร์ตซ์ พบว่าความจุไฟฟ้าของผลล้มฟ้าม 30 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไปมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับผลปกติ (ตารางที่ 1) หลังจากนั้นได้ทำการวัดด้วย plate electrode ที่ความถี่ช่วง 0.01 – 1,000 กิโลเฮิร์ตซ์ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์ของอาการฟ้ามกับความจุไฟฟ้า โดยมีค่า R^2 น้อยกว่า 0.1 แต่ที่ความถี่ 10,000 กิโลเฮิร์ตซ์ ความสัมพันธ์ของอาการฟ้ามกับความจุไฟฟ้ามีแนวโน้มดีขึ้น โดยมีค่า $R^2 = 0.54$ (ภาพที่ 15 และตารางภาคผนวกที่ 1) และจากตารางที่ 2 พบว่าที่ความถี่ 100 กิโลเฮิร์ตซ์ ความจุไฟฟ้าของผลปกติมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับความจุไฟฟ้าของผลล้มฟ้าม 50 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป แต่ที่ความถี่ไฟฟ้า 10,000 กิโลเฮิร์ตซ์ ไม่พบทิศทางที่ชัดเจนของความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับความจุไฟฟ้าของผลปกติ

ภาพที่ 13 ความจุไฟฟ้าและเปอร์เซ็นต์ความฟ้ามในช่วงความถี่ไฟฟ้า 0.01 - 10,000 กิโลเฮิรตซ์
 ในการวัดด้วย needle electrode แบบกำหนดระยะห่างระหว่างเข็ม

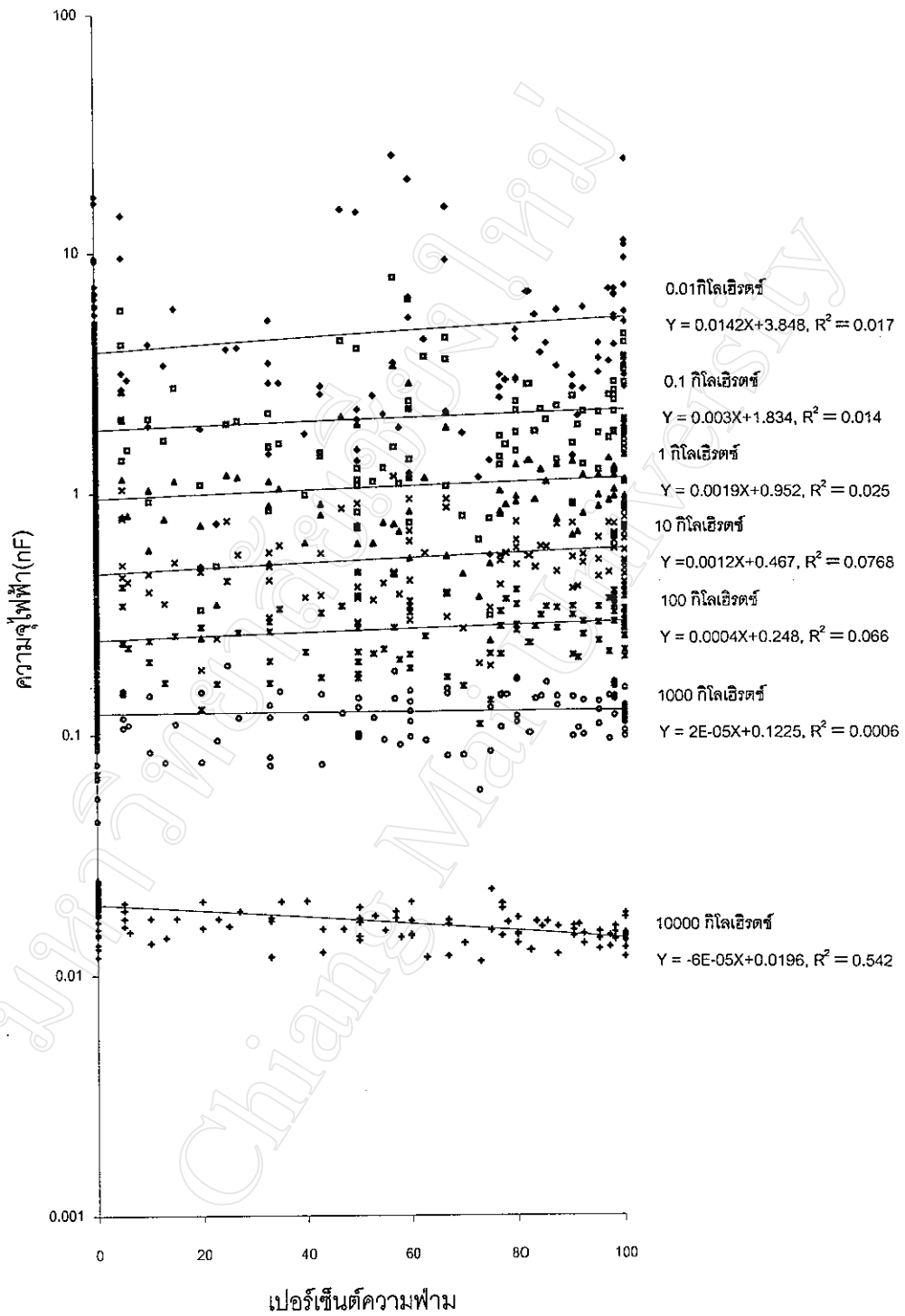
ภาพที่ 14 ความจุไฟฟ้าและเปอร์เซ็นต์ความฟามในช่วงความถี่ไฟฟ้า 0.01 - 10,000 กิโลเฮิรตซ์
 ในการวัดด้วย needle electrode แบบไม่กำหนดระยะห่างระหว่างเข็ม

ตารางที่ 1 ความจุไฟฟ้า (nF) วัดด้วย needle electrode แบบไม่ก้าหนดระยะห่างเข็มกับระดับความฟ้าม ที่ความถี่ไฟฟ้าต่างๆ

เปอร์เซ็นต์ความฟ้าม	จำนวน	ความถี่ไฟฟ้า (กิโลเฮิรตซ์)									
		0.01	0.1	1	10	100	1000	10000			
0	44	112.13±15.4 ^a	22.7±2.33 ^a	7.45±0.75 ^a	2.65±0.25 ^a	0.945±0.09 ^a	0.124±0.014 ^{ns}	5.24±1.32 ^a			
30	17	159.8±53.2 ^c	20.7±2.87 ^a	7.62±0.78 ^a	2.53±0.28 ^a	0.906±0.08 ^a	0.121±0.015 ^{ns}	2.38±1.45 ^c			
50	21	123.5±33.3 ^{ab}	17.6±2.48 ^b	6.33±0.9 ^b	2.09±0.31 ^b	0.629±0.12 ^b	0.153±0.275 ^{ns}	4.51±1.16 ^{ab}			
80	18	141.1±26.2 ^b	15.5±3.47 ^b	5.62±1.25 ^b	1.88±0.45 ^b	0.574±0.5 ^b	0.257±0.38 ^{ns}	3.97±1.16 ^{bc}			
100	30	112.5±32.7 ^a	12.88±2.98 ^c	4.83±1.0 ^c	1.6±0.34 ^c	0.489±0.11 ^c	0.117±0.185 ^{ns}	4.44±0.67 ^{ab}			

หมายเหตุ ตัวอักษรในแนวตั้งต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P ≤ 0.05)

^{ns} ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (P ≤ 0.05)

ภาพที่ 15 ความจุไฟฟ้าและเปอร์เซ็นต์ความฟามในช่วงความถี่ไฟฟ้า 0.01 - 10,000 กิโลเฮิรตซ์
ในการวัดด้วย plate electrode

ตารางที่ 2 ความจุไฟฟ้า (nF) วัดด้วย plate electrode กับระดับความฟาม ที่ความถี่ไฟฟ้าต่างๆ

เปอร์เซ็นต์ความฟาม	จำนวน	ความถี่ไฟฟ้า (กิโลเฮิรตซ์)									
		0.01	0.1	1	10	100	1000	10000			
0	44	5.67 ± 5.55 ^a	2.29 ± 1.56 ^a	1.07 ± 0.54 ^{ab}	0.47 ± 0.13 ^a	0.247 ± 0.04 ^a	0.121 ± 0.016 ^a	0.019 ± 0.002 ^a			
30	17	2.37 ± 1.56 ^{ab}	1.31 ± 0.51 ^{ab}	0.86 ± 0.23 ^a	0.52 ± 0.08 ^a	0.278 ± 0.04 ^a	0.126 ± 0.02 ^{ab}	0.018 ± 0.002 ^{bc}			
50	21	8.42 ± 9.49 ^{ab}	2.89 ± 2.51 ^{ab}	1.43 ± 0.97 ^{ab}	0.66 ± 0.26 ^b	0.311 ± 0.07 ^{ab}	0.132 ± 0.025 ^{ab}	0.017 ± 0.002 ^{cd}			
80	18	4.66 ± 4.41 ^{ab}	1.96 ± 1.43 ^{ab}	1.07 ± 0.61 ^{ab}	0.56 ± 0.16 ^{ab}	0.311 ± 0.01 ^b	0.143 ± 0.02 ^{ab}	0.016 ± 0.001 ^{cd}			
100	30	6.43 ± 6.4 ^{ab}	2.51 ± 1.38 ^{ab}	1.25 ± 0.49 ^{ab}	0.62 ± 0.17 ^{ab}	0.304 ± 0.07 ^b	0.128 ± 0.021 ^{ab}	0.015 ± 0.002 ^d			

หมายเหตุ ตัวอักษรในแนวตั้งต่างกันมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$)

^{ab} ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($P \leq 0.05$)

จากผลการทดลอง ในการวัดความจุไฟฟ้าด้วย plate electrode นั้น การที่ไม่มีความสัมพันธ์ของอาการฟ้ามกับความจุไฟฟ้าในช่วงความถี่ 0.01 – 1,000 กิโลเฮิรตซ์ นั้น (R^2 น้อยกว่า 0.1) อาจเนื่องมาจาก การที่ผิวสัมผัสของ electrode เป็นโลหะไม่แนบสนิทกับผิวสัมผัสตลอดทั้งแผ่น เพราะตัวแผ่น electrode เป็นโลหะที่มีความแข็งพอสมควรความยืดหยุ่นค่อนข้างน้อย และลักษณะผิวสัมผัสไม่เรียบ ประกอบด้วยต่อมน้ำมันเป็นตุ่ม ๆ ทำให้ผิวเปลือกไม่เรียบ มีช่องอากาศมาขวางระหว่างผิว electrode และผิวสัมผัส และเป็นเพราะอิทธิพลของความจุไฟฟ้าของเปลือก ซึ่ง Kato (1987) ได้เสนอว่า ปัญหาในการวัดคุณสมบัติทางไฟฟ้าของผลไม้ แบบไม่ทำลายนั้น สิ่งที่ต้องพบ คือ อิทธิพลของความจุไฟฟ้าของอากาศระหว่างผิวสัมผัสของ electrode และผิวของผลไม้ นอกจากนี้ผลไม้ซึ่งเปรียบเสมือน คาปาซิเตอร์ (ในการวัดความจุไฟฟ้า) จะมีค่าคาปาซิทีบ รีแอคแตนซ์ (Capacitive reactance, X_c) ด้านการไหลของกระแสไฟฟ้า อยู่ค่าหนึ่งซึ่งค่า คาปาซิทีบ

รีแอคแตนซ์นี้ จะขึ้นอยู่กับความถี่ของแรงดันไฟฟ้า ดังสมการ

$$X_c = \frac{1}{2\pi f C} \quad (9)$$

เมื่อ X_c = คาปาซิทีบ รีแอคแตนซ์ มีหน่วยเป็น ohm

จากสมการ (9) จะเห็นได้ว่า ค่า X_c เป็นส่วนกลับของความถี่ไฟฟ้า ดังนั้น ถ้าความถี่ไฟฟ้ามีค่ามากขึ้น ค่า X_c จะน้อยลง ในทางตรงข้าม ถ้าความถี่มีค่าน้อย X_c จะมีค่ามาก (มกคล, 2534) ซึ่งในการวัดความจุไฟฟ้าของส้มเขียวหวานพันธุ์พร้อมองต์นี้ยังไม่ทราบวงจรไฟฟ้าภายในผลส้มที่แน่นอนทำให้ไม่สามารถหาค่า X_c นี้ได้

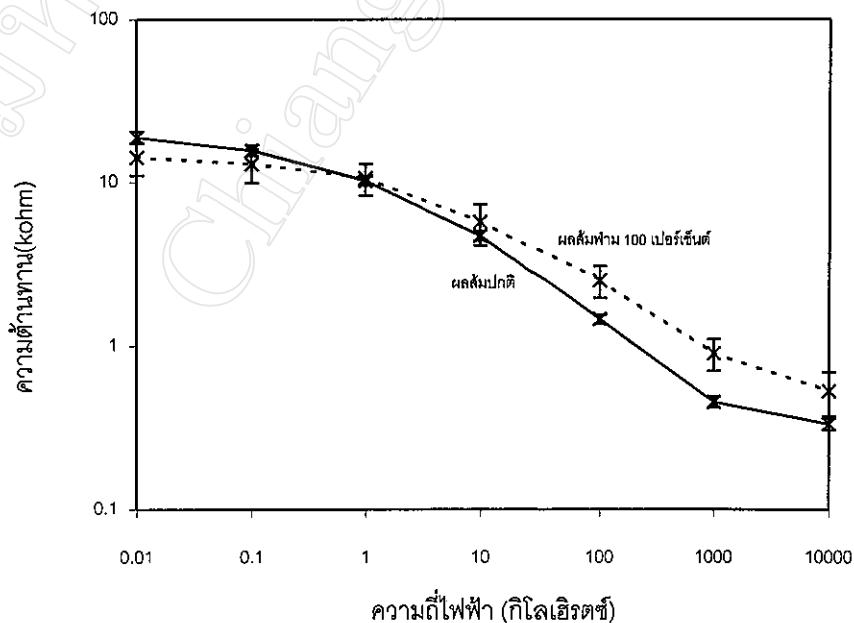
ส่วนการวัดความจุไฟฟ้าด้วย needle electrode นั้น เป็นการวัดที่ตัว electrode ทะลุผ่านเข้าไปสัมผัสกับเนื้อส้มโดยตรง ไม่มีช่องว่างอากาศระหว่าง electrode กับเนื้อส้ม ทำให้อาการฟ้ามเริ่มมีความสัมพันธ์กับความจุไฟฟ้าตั้งแต่ความถี่ 0.1 - 100 กิโลเฮิรตซ์

เมื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่าง needle electrode แบบกำหนดระยะห่างของเข็มกับไม่กำหนดระยะห่างของเข็มที่ความถี่ 100 กิโลเฮิรตซ์ ซึ่งเป็นความถี่ที่พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างอาการฟ้ามกับความจุไฟฟ้าของทั้งสอง electrode สูงสุด พบว่าในการวัดด้วย needle electrode ที่ไม่กำหนดระยะห่างระหว่างเข็ม (แทงเข็มนำตรงข้ามกันของผล) จะมีความสัมพันธ์ระหว่างอาการฟ้ามกับความจุไฟฟ้าที่สูงกว่า ($R^2 = 0.802$) การวัดด้วย needle electrode ที่

กำหนดระยะห่างระหว่างเข็ม ($R^2 = 0.67$) ทั้งนี้คาดว่ามีความเสี่ยงจากการที่วัดด้วย needle electrode ที่กำหนดระยะห่างระหว่างเข็มนั้น ประจุในบริเวณที่ electrode ครอบคลุมมีน้อยกว่า การวัดด้วย needle electrode ที่ไม่กำหนดระยะห่างระหว่างเข็ม ที่เข็มแต่ละอันจะอยู่คนละด้านของผลส้มทำให้สามารถวัดความจุไฟฟ้าได้ทั่วทั้งผลมากกว่าการวัดด้วย needle electrode ที่กำหนดระยะห่าง ซึ่งเมื่อพิจารณาสมการ (2) ($C = \epsilon A/d$) ในการวัดด้วย needle electrode 2 แบบนั้น ความแตกต่างขึ้นอยู่กับค่าระยะห่างระหว่าง electrode เป็นสำคัญ ทำให้ความสัมพันธ์ของอาการฟ้ามกับความจุไฟฟ้าที่วัดด้วย needle electrode ทั้งสองแบบไม่เท่ากัน

2.2 ความต้านทาน

เมื่อวัดความต้านทานของผลส้มฟ้ามเปรียบเทียบกับผลส้มปกติพบว่า ความต้านทานของผลฟ้าม 100 เปอร์เซ็นต์มีค่ามากกว่าผลปกติ ที่ความถี่ช่วง 100 - 1,000 กิโลเฮิร์ตซ์ (ภาพที่ 16) ผลการทดลองสอดคล้องกับงานของ Kato (1987) ที่พบว่าความต้านทานในผลปกติของแพร์ แอปเปิ้ล และแตงโม มีความต้านทานมากกว่าผลที่เน่าหรือซ้ำที่ความถี่ 0.01 - 100 กิโลเฮิร์ตซ์ คาดว่าเกิดจากผลที่เน่าเสียผนังเซลล์จะถูกทำลาย ทำให้ความต้านทานต่ำกว่าผลปกติ ที่ผนังเซลล์ไม่ถูกทำลายและผลส้มฟ้ามจะมีผนังเซลล์หนากว่าผลปกติ (รวี, 2540 ก) ในขณะที่ผลส้มปกติมีผนังเซลล์บางกว่าและมีปริมาณน้ำในผลมากกว่า ซึ่งน้ำผลไม้เป็นสารไอออนโดยธรรมชาติมีการนำไฟฟ้าที่ดี ทำให้มีความต้านทานของผลส้มฟ้ามมากกว่าผลส้มปกติ

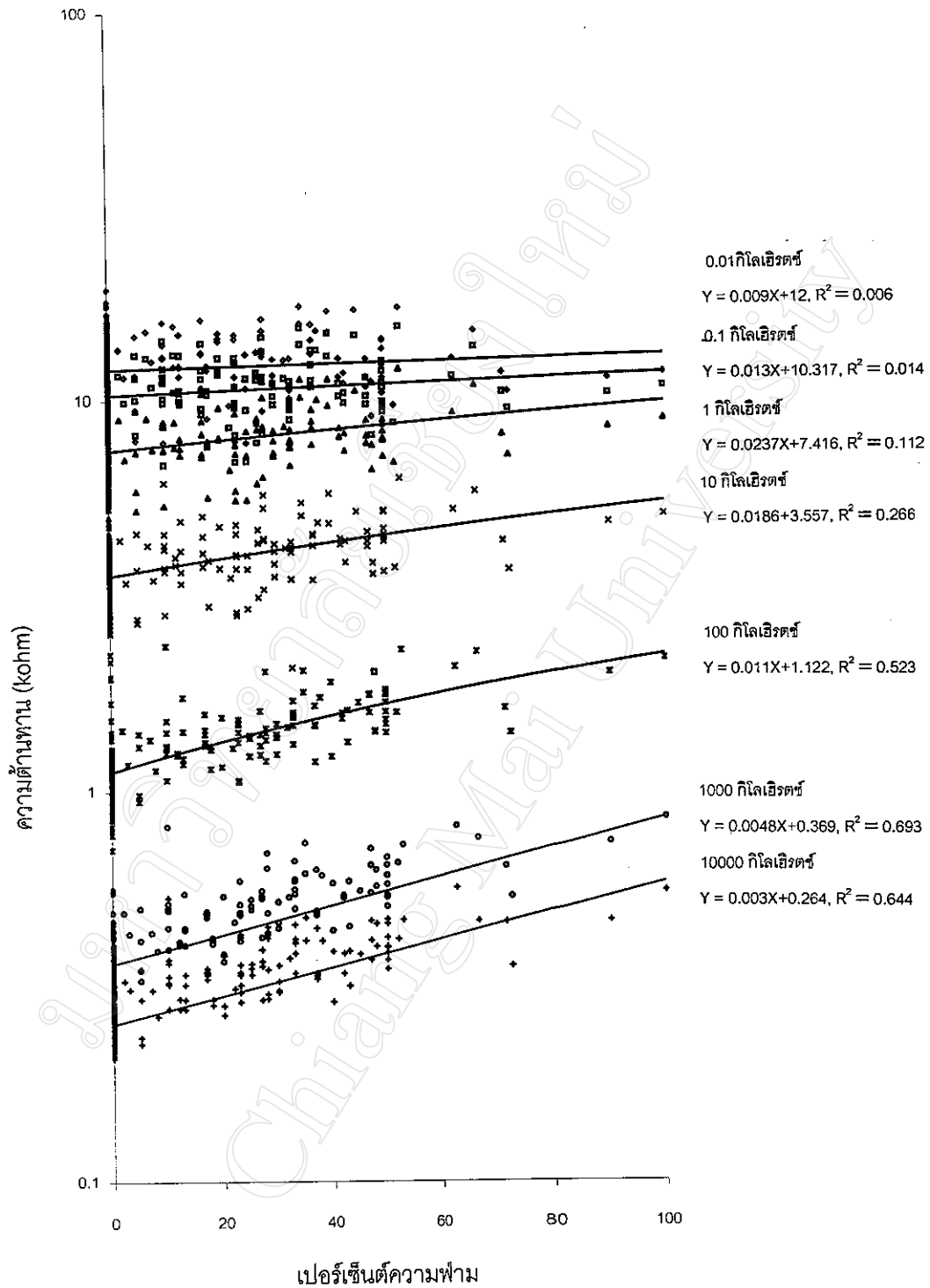

ภาพที่ 16 ความต้านทานและความถี่ไฟฟ้า ในการวัดด้วย needle electrode

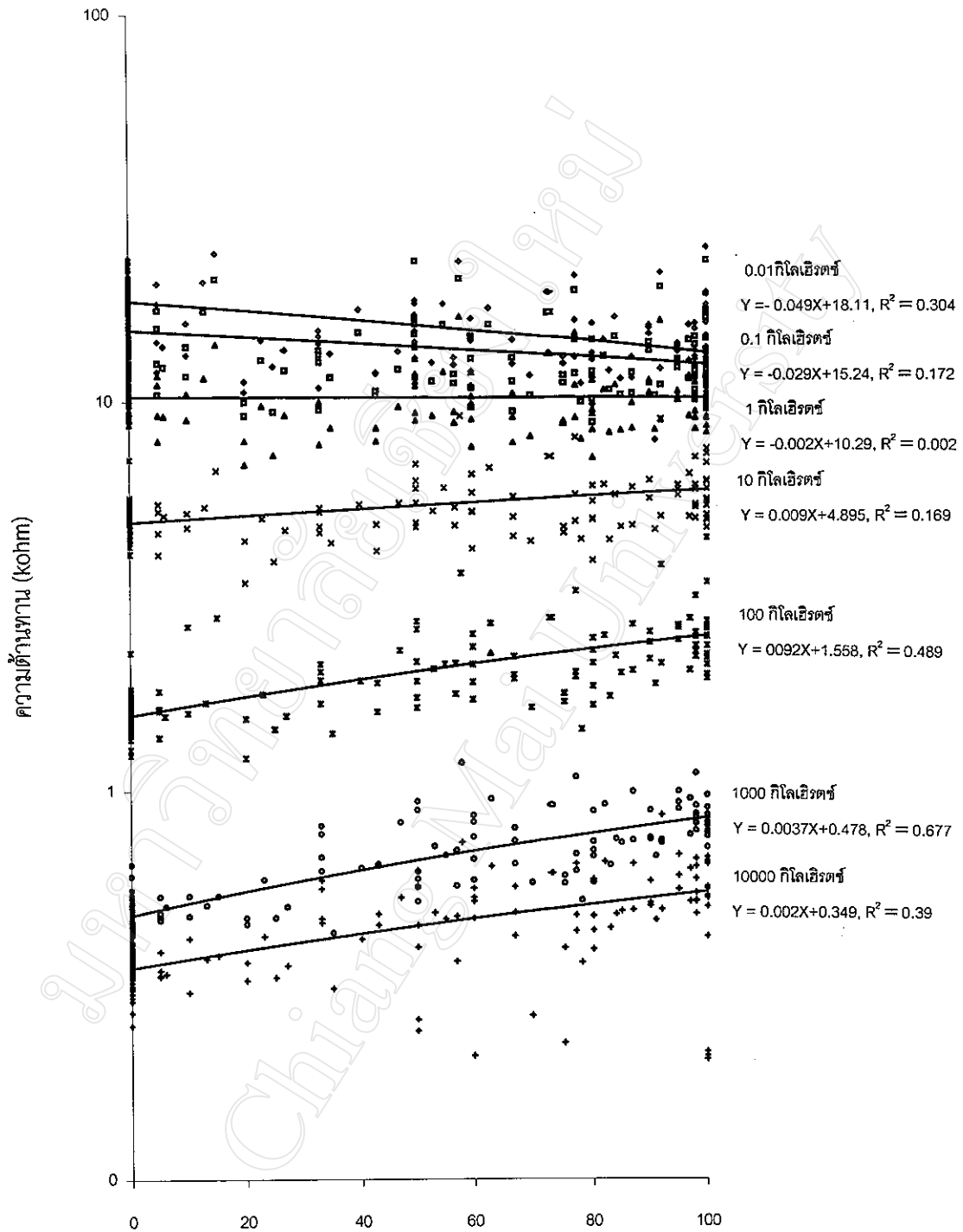
ในการศึกษาความสัมพันธ์ของความฟ้ามกับความต้านทานที่วัดด้วย needle electrode แบบกำหนดระยะห่างระหว่างเข็ม พบว่าความสัมพันธ์ของอาการฟ้ามกับความต้านทานจะมีความสัมพันธ์กันมากที่สุดที่ความถี่ 1,000 กิโลเฮิรตซ์ มีค่า $R^2 = 0.693$ รองลงมาที่ความถี่ 10,000 กิโลเฮิรตซ์ ค่า $R^2 = 0.644$ (ภาพที่ 17 และตารางภาคผนวกที่ 2) ผลการทดลองที่ได้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเมื่อเปลี่ยนเป็นการวัดความต้านทานด้วย needle electrode ที่ไม่กำหนดระยะห่างระหว่างเข็มพบว่า ที่ความถี่ 1,000 กิโลเฮิรตซ์ อาการฟ้ามมีความสัมพันธ์กับความต้านทานสูงสุด $R^2 = 0.68$ รองลงมาที่ความถี่ 100 กิโลเฮิรตซ์ ค่า $R^2 = 0.489$ (ภาพที่ 18 และตารางภาคผนวกที่ 2) และจากตารางที่ 3 พบว่าที่ความถี่ 10 กิโลเฮิรตซ์ ความต้านทานของผลส้มปกติมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับผลส้มฟ้าม 50 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป และเมื่อเพิ่มความถี่ไฟฟ้าเป็น 100 - 1,000 กิโลเฮิรตซ์ ความต้านทานของผลส้มปกติมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับผลส้มฟ้าม 30 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป ผลการทดลองที่ได้ใกล้เคียงกับการวัดด้วย needle electrode แบบไม่กำหนดระยะห่างระหว่างเข็ม นั่นก็แสดงว่าในการวัดด้วย electrode แบบเข็มนั้น ไม่ว่าจะกำหนดระยะห่างระหว่างเข็มหรือไม่ ความต้านทานที่ได้ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับอาการฟ้ามของส้มแล้ว ไม่แตกต่างกัน สามารถใช้ได้ทั้งสองแบบ

เมื่อเปลี่ยนเป็นการวัดด้วย plate electrode พบว่าที่ความถี่ตั้งแต่ 0.01 - 10,000 กิโลเฮิรตซ์ ความฟ้ามของส้มที่เพิ่มขึ้นไม่มีความสัมพันธ์กับความต้านทาน ค่า R^2 ต่ำกว่า 0.1 (ภาพที่ 19 และตารางภาคผนวกที่ 2) สอดคล้องกับตารางที่ 4 พบว่า ที่ความถี่ 0.1 - 1,000 กิโลเฮิรตซ์ ความต้านทานของผลส้มปกติมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับผลส้มฟ้าม 100 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น

การที่อาการฟ้ามไม่มีความสัมพันธ์กับความต้านทาน เมื่อทำการวัดด้วย plate electrode คาดว่า เกิดจากความถี่ไฟฟ้าที่ใช้วัดยังมีค่าต่ำเกินไปและมีชั้นของอากาศระหว่างผิวส้มกับ electrode เช่นเดียวกับการวัดความจุไฟฟ้า นอกจากข้อสันนิษฐานที่กล่าวมาแล้ว Thompson and Zachariah (1971 a) ยังได้อธิบายว่าปัญหาสำคัญที่จะพบในการวัดสภาพต้านทานของผลไม้ ในช่วงความถี่ 1 - 10^6 เฮิรตซ์ คือ ศักย์ไฟฟ้าที่แตกต่างกันที่จุดสัมผัสระหว่างผิวของผลไม้ กับ electrode ซึ่งจะก่อให้เกิดสภาพต้านทานอีกค่าหนึ่งเป็นผลมาจากความแตกต่างของชนิดของสารต่าง ๆ ของผลไม้กับ electrode และการที่อาการฟ้ามมีผลต่อความต้านทานในบางความถี่ไฟฟ้านั้น อาจเกิดจากเหตุผลเดียวกันกับความจุไฟฟ้า

ภาพที่ 17 ความต้านทานและเปอร์เซ็นต์ความฟามในช่วงความถี่ไฟฟ้า 0.01 - 10,000 กิโลเฮิร์ตซ์
 ในการวัดด้วย needle electrode แบบกำหนดระยะห่างระหว่างเข็ม

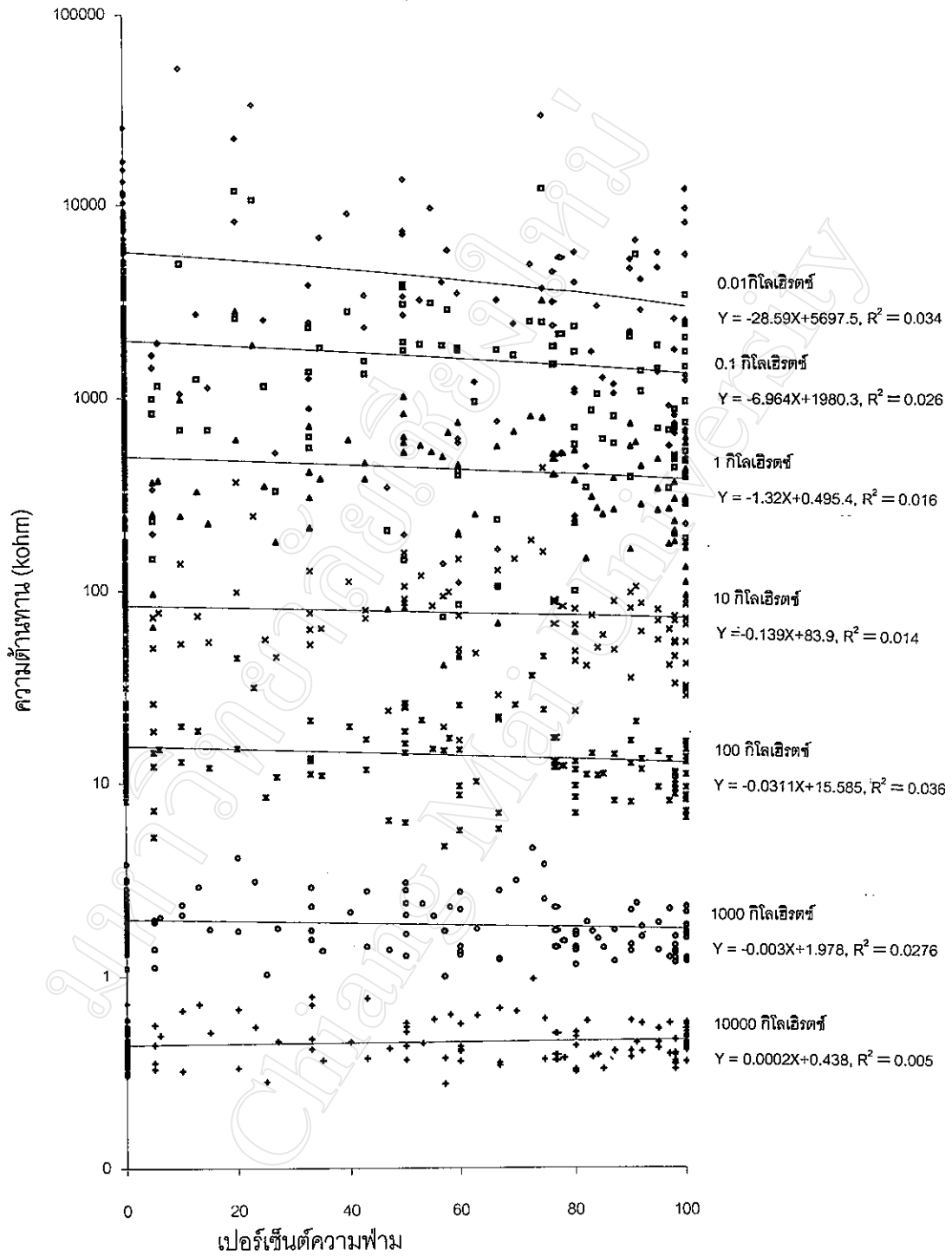
ภาพที่ 18 ความต้านทานและเปอร์เซ็นต์ความฟามในช่วงความถี่ไฟฟ้า 0.01 - 10000 กิโลเอมเพอร์
 ในการวัดด้วย needle electrode แบบไม่กำหนดระยะห่างระหว่างเข็ม

ตารางที่ 3 ความต้านทาน (kohm) วัดด้วย needle electrode แบบไม่กำหนดระยะห่างระหว่างเข็มกับระดับความฟาม ที่ความถี่ไฟฟ้าต่างๆ

เปอร์เซ็นต์ความฟาม	จำนวน	ความถี่ไฟฟ้า (กิโลเฮิรตซ์)									
		0.01	0.1	1	10	100	1000	10000			
0	44	15.77 ± 1.5 ^a	15.55 ± 4.7 ^a	12.1 ± 1.35 ^{ns}	4.87 ± 0.41 ^a	1.51 ± 0.11 ^a	0.46 ± 0.03 ^a	0.339 ± 0.027 ^a			
30	17	13.5 ± 4.9 ^b	15.5 ± 4.9 ^b	9.94 ± 1.2 ^{ns}	5.15 ± 1.01 ^a	1.95 ± 0.64 ^b	0.589 ± 0.15 ^b	0.4 ± 0.094 ^b			
50	21	13.8 ± 4.97 ^b	13.3 ± 4.8 ^b	11.3 ± 3.02 ^{ns}	5.82 ± 1.38 ^b	2.27 ± 0.62 ^c	0.76 ± 0.23 ^c	0.502 ± 0.13 ^c			
80	18	11.1 ± 3.23 ^c	10.5 ± 2.36 ^c	9.98 ± 1.2 ^{ns}	5.3 ± 1.27 ^a	2.04 ± 0.59 ^{bc}	0.713 ± 0.2 ^c	0.468 ± 0.11 ^c			
100	30	13.3 ± 4.8 ^b	12 ± 4.06 ^b	10.6 ± 2.1 ^{ns}	6.01 ± 1.06 ^b	2.55 ± 0.49 ^d	0.91 ± 0.21 ^d	0.582 ± 0.13 ^c			

หมายเหตุ ตัวอักษรในแนวดังข้างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$)

^{ns} ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P > 0.05$)

ภาพที่ 19 ความต้านทานและเปอร์เซ็นต์ความฟามในช่วงความถี่ไฟฟ้า 0.01 - 10000 กิโลเฮิร์ตซ์ ในการวัดด้วย plate electrode

ตารางที่ 4 ความต้านทาน (kohm) วัดด้วย plate electrode กับระดับความฟาม ที่ความถี่ไฟฟ้าต่างๆ

เปอร์เซ็นต์ความฟาม	จำนวนผล	ความถี่ไฟฟ้า (กิโลเฮิรตซ์)									
		0.01	0.1	1	10	100	1000	10000			
0	44	6307±6477 ^{ab}	2182±1736 ^a	546±480 ^{ns}	77.1±38.5 ^a	14.3±4.7 ^a	1.77±0.36 ^a	0.39±0.061 ^{ab}			
30	17	9801 ±8836 ^a	1836±1745 ^{ab}	410±320 ^{ns}	71.2±36.2 ^a	12.8±4.1 ^{ab}	1.73±0.304 ^a	0.419±0.08 ^b			
50	21	4074±4017 ^{ab}	1595±1487 ^{abc}	372±260 ^{ns}	68.1±36.1 ^{ab}	12.2±5.3 ^{abc}	1.656±0.46 ^{ab}	0.41±0.094 ^b			
80	18	2495±2328 ^b	1145±915 ^{bc}	355 ±191 ^{ns}	65.6±21.7 ^{ab}	10.72±3.1 ^{bc}	1.386±0.32 ^{bc}	0.357±0.05 ^a			
100	30	2229±1987 ^b	802±771 ^c	233±165 ^{ns}	50±21.9 ^b	10±3.14 ^c	1.478±0.35 ^c	0.415±0.07 ^b			

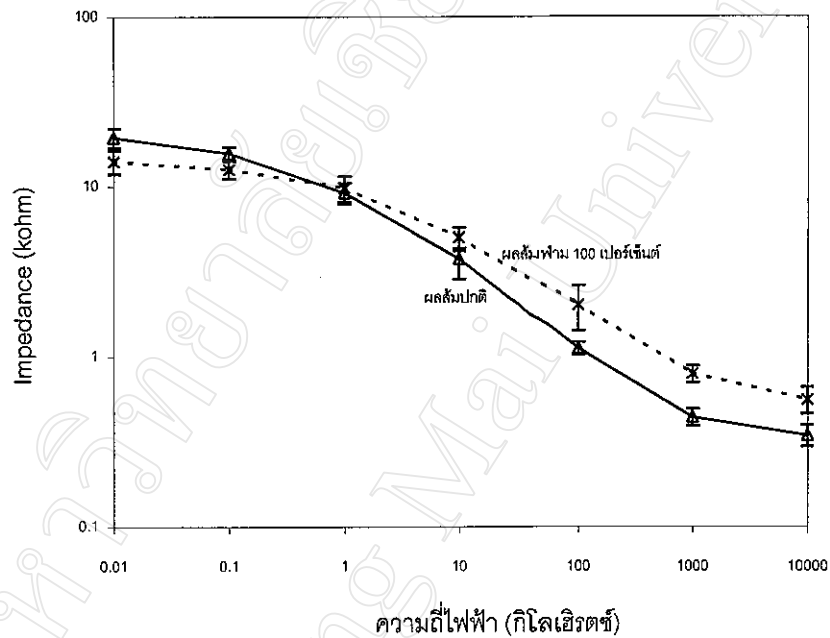
หมายเหตุ ตัวอักษรในแนวตั้งต่างกันมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$)

^{ns} ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($P \leq 0.05$)

2.3 Impedance

เมื่อวัด Impedance ของผลส้มฟ้ามเปรียบเทียบกับผลส้มปกติ พบว่า Impedance ของผลส้มฟ้าม 100 เปอร์เซ็นต์มีค่ามากกว่าผลส้มปกติ ในช่วงความถี่ 10 – 1000 กิโลเฮิร์ตซ์ (ภาพที่ 20) ผลการทดลองสอดคล้องกับงานของ Kato (1987) ที่วัด Impedance ของแพร์พบว่า Impedance ของผลปกติมีค่ามากกว่าผลที่เน่า ที่เป็นเช่นนี้คาดว่าเกิดจากสาเหตุเดียวกันกับความต้านทาน

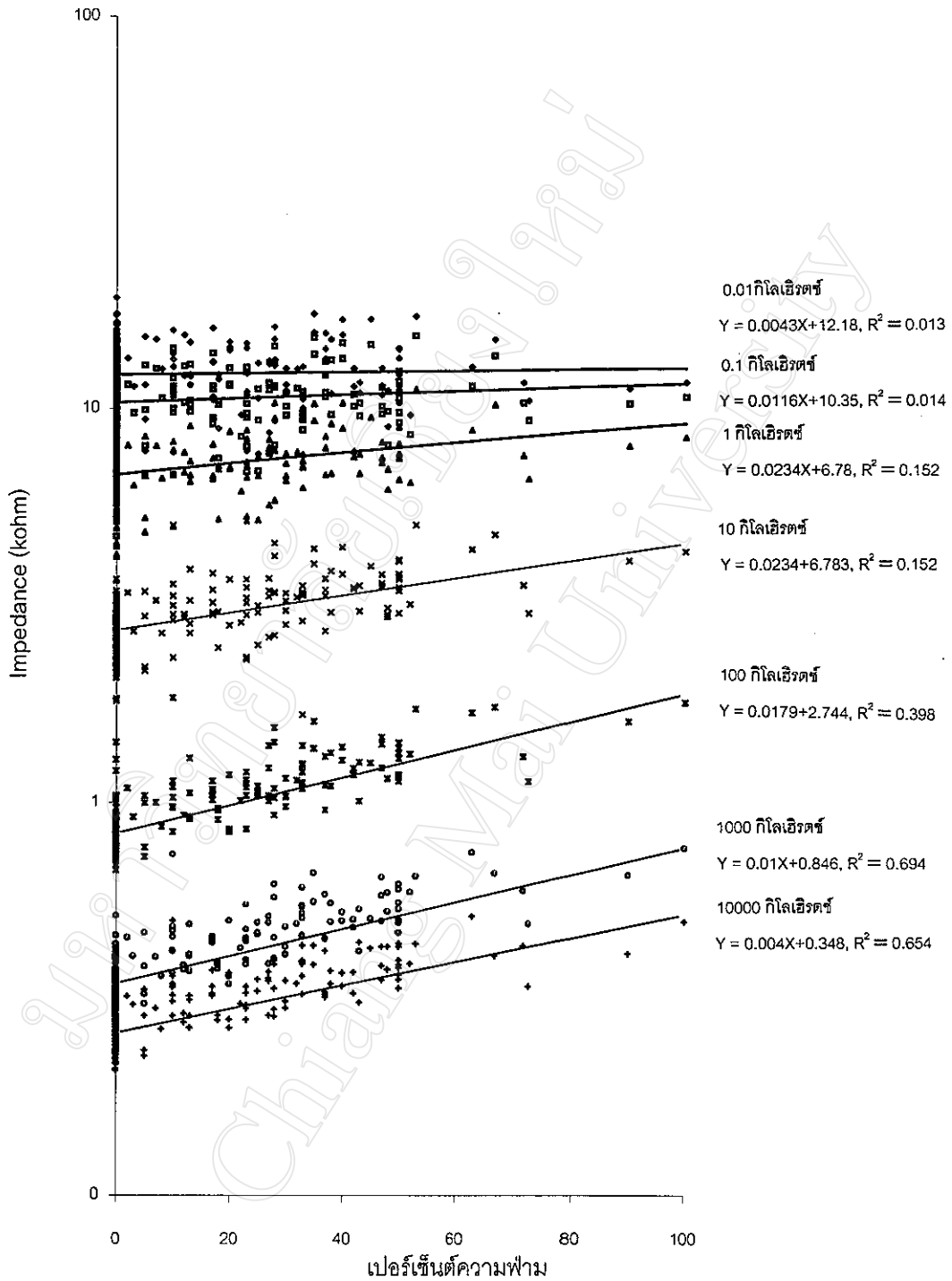
ภาพที่ 20 Impedance และความถี่ไฟฟ้า ในการวัดด้วย needle electrode

ในการวัดความสัมพันธ์ระหว่างอาการฟ้ามกับ impedance ด้วย needle electrode แบบกำหนดระยะห่างระหว่างเข็ม พบว่ามีสัมพันธ์ที่ความถี่ 1,000 กิโลเฮิร์ตซ์ สูงสุด ค่า $R^2 = 0.694$ รองลงมาที่ความถี่ไฟฟ้า 10,000 กิโลเฮิร์ตซ์ ค่า $R^2 = 0.654$ (ภาพที่ 21 และตารางภาคผนวกที่ 3) เมื่อเปลี่ยนเป็น needle electrode แบบไม่กำหนดระยะห่างระหว่างเข็ม พบว่าที่ความถี่ไฟฟ้า 1,000 กิโลเฮิร์ตซ์ อาการฟ้ามมีความสัมพันธ์กับ impedance มากที่สุด ค่า $R^2 = 0.639$ รองลงมาที่ความถี่ไฟฟ้า 100 กิโลเฮิร์ตซ์ ค่า $R^2 = 0.611$ (ภาพที่ 22 และตารางภาคผนวกที่ 3) และจากตารางที่ 5 พบว่าที่ความถี่ไฟฟ้า 10 – 100 กิโลเฮิร์ตซ์ impedance ของผลปกติมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับผลฟ้าม 30 เปอร์เซ็นต์ และเมื่อเพิ่มความถี่ไฟฟ้า 1,000 – 10,000 กิโลเฮิร์ตซ์ impedance ของผลปกติมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับ impedance ของผลฟ้าม 30 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของอาการฟ้ามกับค่า impedance ของการวัดด้วย needle electrode ทั้งสองแบบ พบว่า มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดที่ความถี่ไฟฟ้า 1,000 กิโลเฮิร์ตซ์ทั้งสองแบบ โดยให้ค่า R^2 ไม่แตกต่างกัน (0.694 สำหรับ needle electrode แบบกำหนดระยะห่างระหว่างเข็ม และ 0.639 สำหรับ needle electrode แบบไม่กำหนดระยะห่างระหว่างเข็ม) และมีแนวโน้มของความสัมพันธ์คล้ายกับความต้านทาน (ภาพที่ 9, 10 และ 11) อาจถือได้ว่าความต้านทานมีผลต่อค่า Impedance มากกว่าความจุไฟฟ้า

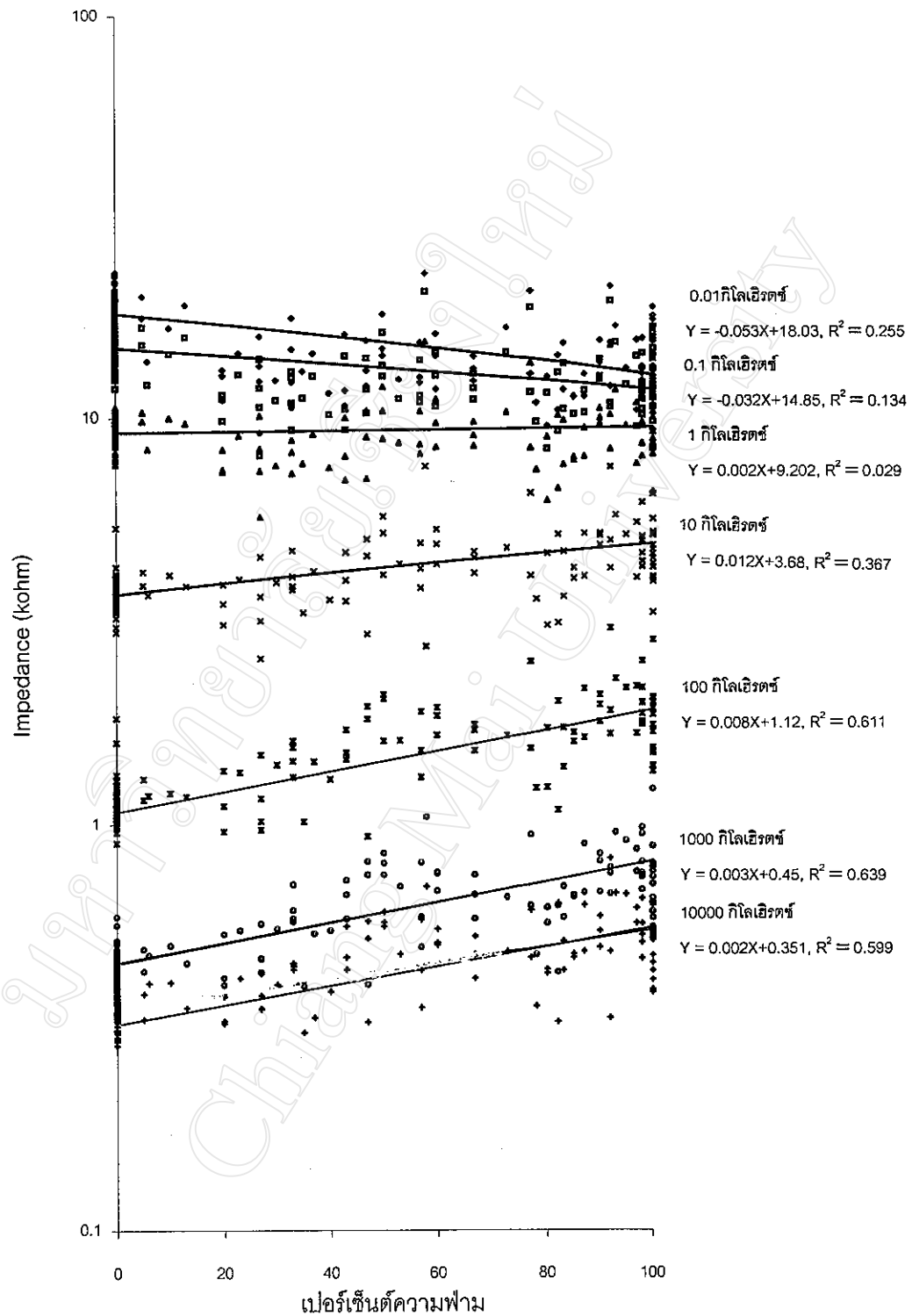
สำหรับการวัดด้วย plate electrode พบว่า อาการฟ้ามไม่มีความสัมพันธ์กับ impedance ในทุกความถี่ไฟฟ้าโดย R^2 ต่ำกว่า 0.1 (ภาพที่ 23 และตารางภาคผนวกที่ 3) สอดคล้องกับผลในตารางที่ 6 พบว่าในทุกความถี่ไฟฟ้าตั้งแต่ 0.01 – 10000 กิโลเฮิร์ตซ์ impedance ของผลผิดปกติไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับผลฟ้าม

ความแตกต่างของผลที่ได้จากการวัดด้วย plate electrode และ needle electrode ทั้งสองแบบ คาดว่าเกิดจากเหตุผลเดียวกับความต้านทานโดยเฉพาะเรื่องอิทธิพลของเปลือก

จากการวัดด้วย electrode ทั้งสามแบบพบว่าในแต่ละความถี่ ความสัมพันธ์ของอาการฟ้ามกับ impedance ไม่เท่ากัน คาดว่าเกิดจากเหตุผลเดียวกับความจุไฟฟ้าและความต้านทาน คือเกี่ยวข้องกับพลังงานที่ได้จากช่วงคลื่นต่าง ๆ ไม่เท่ากันในแต่ละความถี่ไฟฟ้า ทำให้ความสัมพันธ์ของอาการฟ้ามต่อค่า impedance ในแต่ละช่วงความถี่ไฟฟ้าไม่เท่ากัน

ภาพที่ 21 Impedance และเปอร์เซ็นต์ความฟ้าม ในช่วงความถี่ไฟฟ้า 0.01 - 10000 กิโลเฮิรตซ์ ในการวัดด้วย needle electrode แบบกำหนดระยะห่างระหว่างเข็ม

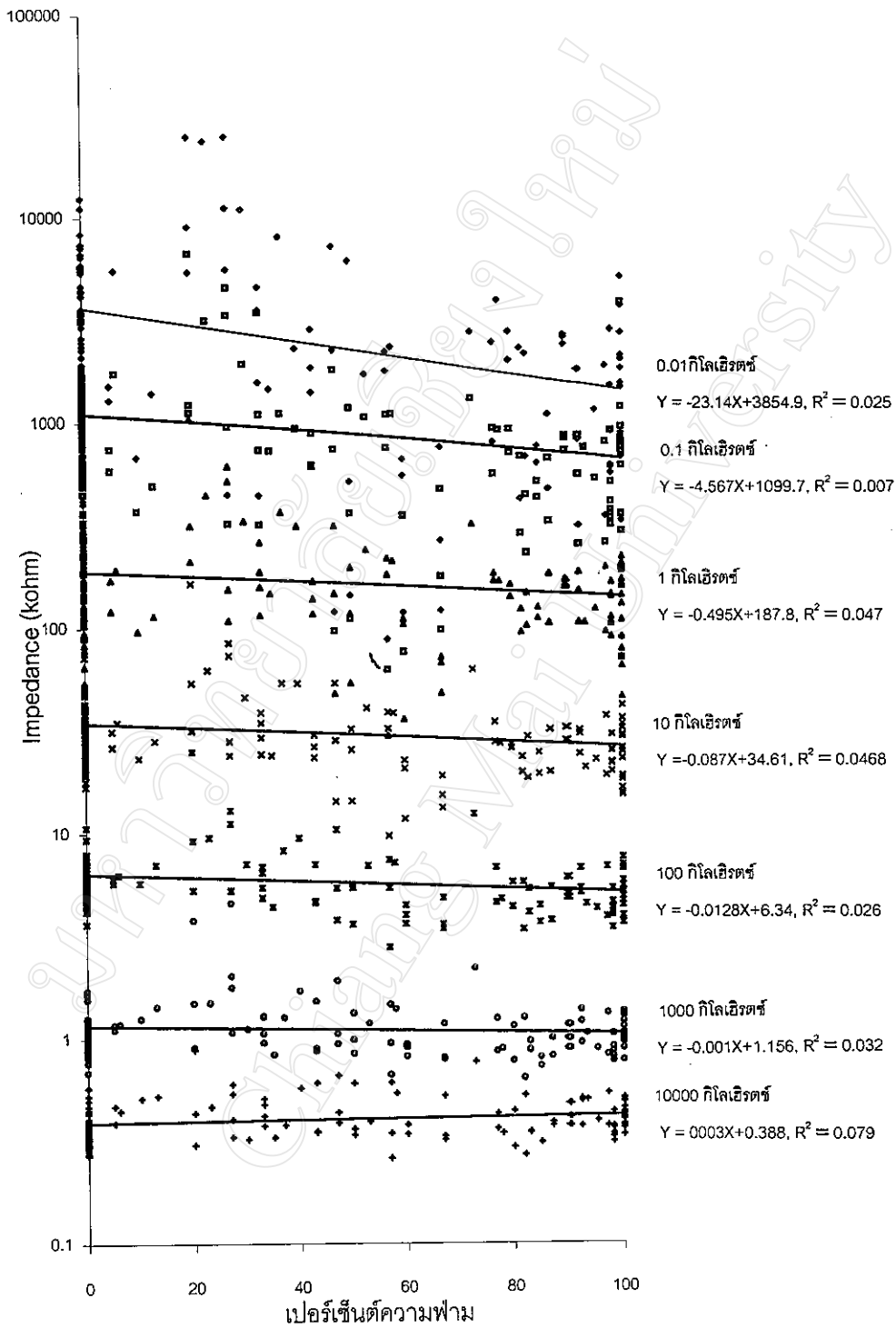
ภาพที่ 22 ค่า Impedance และเปอร์เซ็นต์ความฟ้ามในช่วงความถี่ไฟฟ้า 0.01 - 10000 กิโลเฮิรตซ์ ในการวัดด้วย needle electrode แบบไม่กำหนดระยะห่างระหว่างเข็ม

ตารางที่ 5 Impedance (kohm) วัดด้วย needle electrode แบบไม่กำหนดระยะห่างระหว่างเข็มกับระดับความฟ้าม ที่ความถี่ไฟฟ้าต่างๆ

เปอร์เซ็นต์ความฟ้าม	จำนวน	ความถี่ไฟฟ้า (กิโลเฮิรตซ์)										
		0.01	0.1	1	10	100	1000	10000				
0	ผล											
0	44	14.04±2.99 ^a	12.9±2.27 ^a	9.42±1.24 ^a	3.76±0.62 ^a	1.14±0.13 ^a	0.44±0.05 ^a	0.35±0.039 ^a				
30	17	13.41±2.48 ^b	11.6±2.05 ^b	8.38±1.4 ^b	3.76±0.59 ^a	1.26±0.24 ^a	0.51±0.11 ^a	0.37±0.07 ^a				
50	21	13.9±2.32 ^b	12.5±2.16 ^b	9.29±1.7 ^b	4.49±0.91 ^b	1.65±0.38 ^b	0.68±0.15 ^b	0.485±0.09 ^b				
80	18	13.08±3.03 ^b	11.7±2.82 ^b	8.98±2.1 ^{ab}	4.41±1.15 ^b	1.68±0.51 ^b	0.66±0.18 ^b	0.49±0.12 ^b				
100	30	13.9±2.7 ^b	12.55±2.42 ^b	9.66±1.78 ^a	4.85±0.87 ^b	1.9±0.4 ^c	0.77±0.17 ^c	0.55±0.10 ^c				

หมายเหตุ ตัวอักษรในแนวตั้งต่างกันมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P ≤ 0.05)

^{ab} ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ (P ≤ 0.05)

ภาพที่ 23 ค่า Impedance และเปอร์เซ็นต์ความฟามในช่วงความถี่ไฟฟ้า 0.01 - 10000 กิโลเฮิรตซ์
 ในการวัดด้วย plate electrode

ตารางที่ 6 Impedance (kohm) วัดด้วย plate electrode กับระดับความฟ้าม ที่ความถี่ไฟฟ้าต่างๆ

เปอร์เซ็นต์ความฟ้าม	จำนวน ผล	ความถี่ไฟฟ้า (กิโลเฮิรตซ์)									
		0.01	0.1	1	10	100	1000	10000			
0	44	2731±2648 ^a	1023±961 ^{ns}	149.8±105 ^a	30.4±13.7 ^{ab}	6.09±1.92 ^{ns}	1.119±0.26 ^{ab}	0.39±0.07 ^{ab}			
30	17	5419±4651 ^{ab}	1449±1295 ^{ns}	189.3±102 ^b	37.8±19.6 ^b	6.46 ±2.45 ^{ns}	1.38 ±1.31 ^b	0.397±0.09 ^{ab}			
50	21	5259±5039 ^{ab}	1176±1648 ^{ns}	210±207 ^{ab}	36.1±33.6 ^b	6.58±4.7 ^{ns}	1.13 ±0.37 ^{ab}	0.45±0.17 ^b			
80	18	2645±2031 ^a	764±428 ^{ns}	154 ±50.2 ^a	27.2±7.61 ^a	5.16±1.43 ^{ns}	0.998±0.27 ^a	0.38±0.09 ^a			
100	30	2843±2498 ^a	870±746 ^{ns}	155±80.5 ^b	27.9±11.4 ^{ab}	5.32±1.75 ^{ns}	1.049±0.27 ^{ab}	0.415±0.08 ^{ab}			

หมายเหตุ ตัวอักษรในแนวตั้งต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P ≤ 0.05)

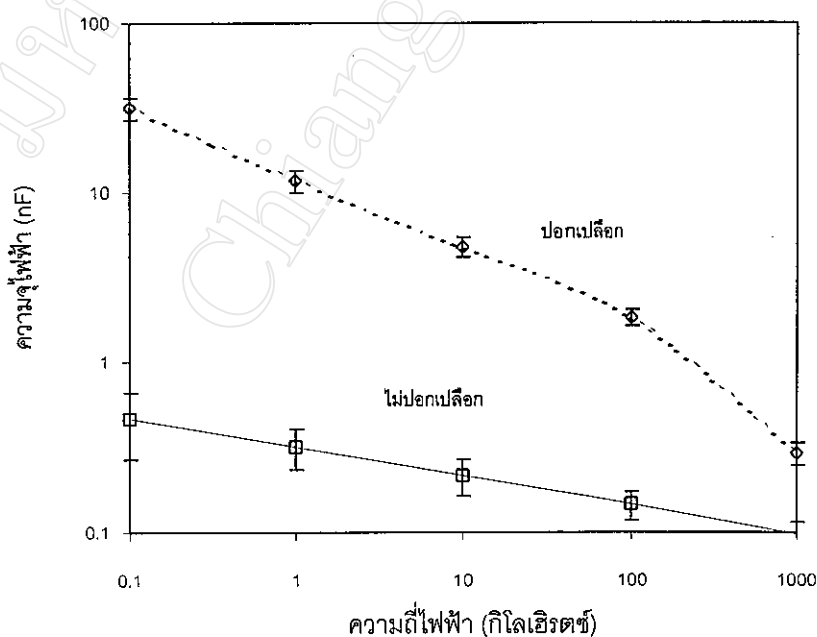
^{ns} ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (P ≤ 0.05)

ตอนที่ 3 การศึกษาอิทธิพลเปลือกต่อคุณสมบัติทางไฟฟ้า

จากผลการศึกษาในตอนต้นที่ 2 พบว่าในการวัดคุณสมบัติทางไฟฟ้าด้วย electrode แบบไม่ทำลาย ปัญหาที่อาการฟ้ามไม่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติทางไฟฟ้าสันนิษฐานว่ามีสาเหตุจากอิทธิพลของเปลือก ในการศึกษาตอนที่ 3 นี้ทำการศึกษาถึงอิทธิพลของเปลือกต่อคุณสมบัติไฟฟ้า โดยวัดความจุไฟฟ้าและความต้านทานในช่วงความถี่ไฟฟ้า 0.1-1000 กิโลเฮิรตซ์ และวัดด้วย plate electrode

1. ความจุไฟฟ้า

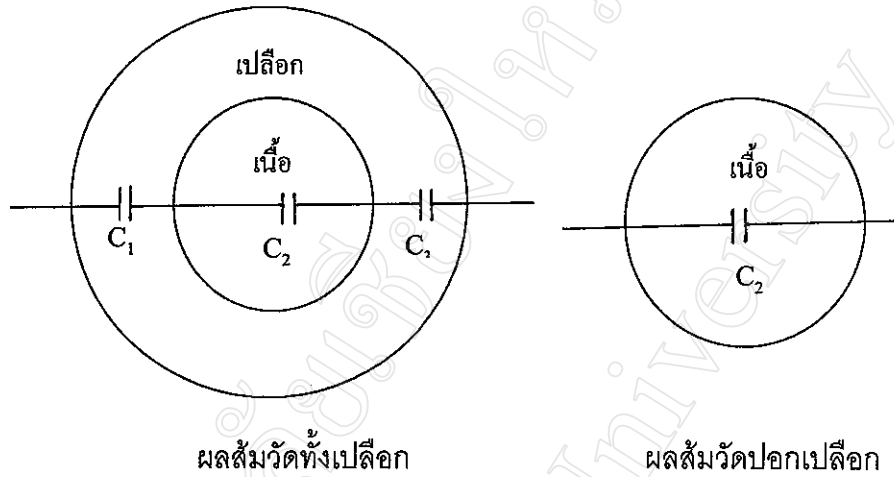
อิทธิพลของเปลือกที่มีต่อความจุไฟฟ้ามีมากในช่วงความถี่ไฟฟ้าต่ำและจะลดลงเรื่อยๆ เมื่อเพิ่มความถี่ไฟฟ้าในการวัด และถ้าเพิ่มความถี่ไฟฟ้ามากกว่า 1,000 กิโลเฮิรตซ์ อิทธิพลของเปลือกต่อความจุไฟฟ้า อาจลดลงจนไม่มีผล โดยเปลือกจะทำให้ความจุไฟฟ้ามีค่าน้อยลง (ภาพที่ 24) ผลการทดลองนี้สอดคล้องกับการทดลองของ Kato (1987) ซึ่งได้ทดลองเรื่องอิทธิพลของเปลือกในแอมเปิลต่อความจุไฟฟ้าในช่วงความถี่ไฟฟ้า 0.01 - 10000 กิโลเฮิรตซ์ พบว่าอิทธิพลของเปลือกทำให้ความจุไฟฟ้าลดลงและอิทธิพลของเปลือกจะลดลงเมื่อความถี่ไฟฟ้ามากกว่า 1000 กิโลเฮิรตซ์ จนกระทั่งไม่มีผลต่อความจุไฟฟ้า

ภาพที่ 24 ความจุไฟฟ้าและความถี่ไฟฟ้าของสัมปทิตวัดทั้งเปลือกและสัมที่เปลือกเปลือก

เมื่อพิจารณาโครงสร้างอย่างง่าย ๆ ของผลลึ้มในการวัดความจุไฟฟ้า เปรียบเทียบระหว่าง การวัดทั้งเปลือกและวัดปกเปลือกดังภาพที่ 25

ภาพที่ 25 แบบจำลองการวัดความจุไฟฟ้าในการวัดผลลึ้มทั้งเปลือกและผลลึ้มปกเปลือก

จากการวัดทั้งเปลือกจะเห็นว่า C_T เป็นค่ารวมของ C_1 , C_2 และ C_3 ต่อแบบอนุกรมกัน เมื่อหาค่า C_T จะได้ว่า

$$C_T = \frac{C_1 \frac{C_2 C_3}{C_2 + C_3}}{C_1 + \frac{C_2 C_3}{C_2 + C_3}} = \frac{C_1 C_2 C_3}{C_1 C_2 + C_1 C_3 + C_2 C_3}$$

ให้ $C_1 = C_3$ เพราะเป็นความจุไฟฟ้าของเปลือก

$$C_T = \frac{C_2 C_1^2}{C_1 C_2 + C_1 C_2 + C_1^2} = \frac{C_2 C_1^2}{2C_2 C_1 + C_1^2}$$

$$C_T = \frac{C_2 C_1}{2C_2 + C_1} \quad (10)$$

เมื่อ C_T = ความจุไฟฟ้ารวมทั้งผล

C_1 = ความจุไฟฟ้าของเปลือก

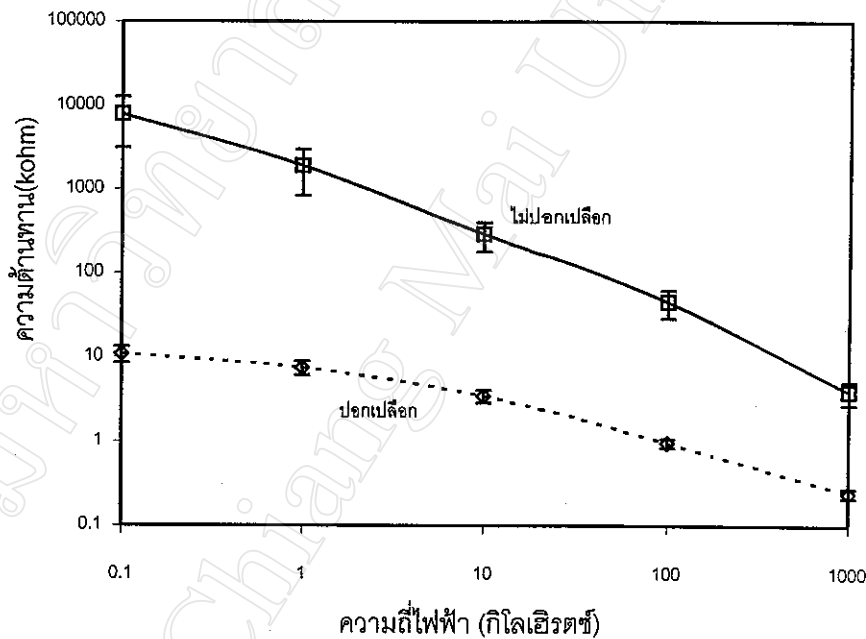
C_2 = ความจุไฟฟ้าของเนื้อ

จากสมการ (10) พบว่า ถ้า C_1 น้อยกว่า C_2 มากๆ แล้ว C_T จะมีค่าครึ่งหนึ่งของ C_1 หรือมีค่าใกล้เคียงกับ C_1 มากกว่า C_2 และเมื่อพิจารณาสมการความจุไฟฟ้า พบว่าค่าที่มีการเปลี่ยนแปลงเมื่อวัดความจุไฟฟ้าทั้งเปลือกและปอกเปลือกคือค่า ϵ กรณีพิจารณาถึงองค์ประกอบของผลส้มทำให้ได้ผลลัพธ์ว่า ส่วนที่เป็นเนื้อส้มมีน้ำเป็นองค์ประกอบมาก ดังนั้นเนื้อส้มจึงมีค่า ϵ ใกล้เคียงกับน้ำคือ 78 และส่วนของเปลือกส้มซึ่งประกอบด้วยต่อมน้ำมันเป็นส่วนใหญ่จะมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับขี้ผึ้งโดยมีค่า ϵ ประมาณ 2.7 (สมเกียรติ, 2527; ทวี, 2538) จากเหตุผลดังกล่าวพบว่า ค่า ϵ ของเปลือกและเนื้อส้มมีค่าแตกต่างกันมากเป็นผลให้ค่าความจุไฟฟ้าของเปลือกส้ม (C_1) มีค่าน้อยกว่าความจุไฟฟ้าของเนื้อส้ม (C_2) มาก ดังนั้นจากสมการ (10) เมื่อทำการวัดความจุไฟฟ้าของผลส้มทั้งเปลือกจึงเป็นเสมือนการวัดความจุไฟฟ้าของเปลือก (C_1) เท่านั้น แต่เมื่อเพิ่มความถี่ไฟฟ้าให้สูงขึ้นทำให้ค่า ϵ เปลี่ยนไป ผลที่ตามมาคือค่าความจุไฟฟ้าของเปลือกส้มจะมีค่ามากขึ้นจนใกล้เคียงกับความจุไฟฟ้าของเนื้อส้ม เป็นเหตุให้ความจุไฟฟ้าของเปลือกส้มมีอิทธิพลต่อการวัดความจุไฟฟ้าของผลส้มทั้งผลน้อยลง สอดคล้องกับผลการทดลองในตอนที่ 2 พบว่าในการวัดด้วย plate electrode เมื่อความถี่ไฟฟ้าเพิ่มถึง 10,000 กิโลเฮิรตซ์ ความสัมพันธ์ของความฟ้ามกับความจุไฟฟ้ามีค่าสูง และถ้าเพิ่มความถี่ไฟฟ้าสูงกว่า 10,000 กิโลเฮิรตซ์แล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างความฟ้ามกับความจุไฟฟ้าน่าจะดีขึ้นตามไปด้วย และสูงกว่าผลการทดลอง

ตอนที่ 2

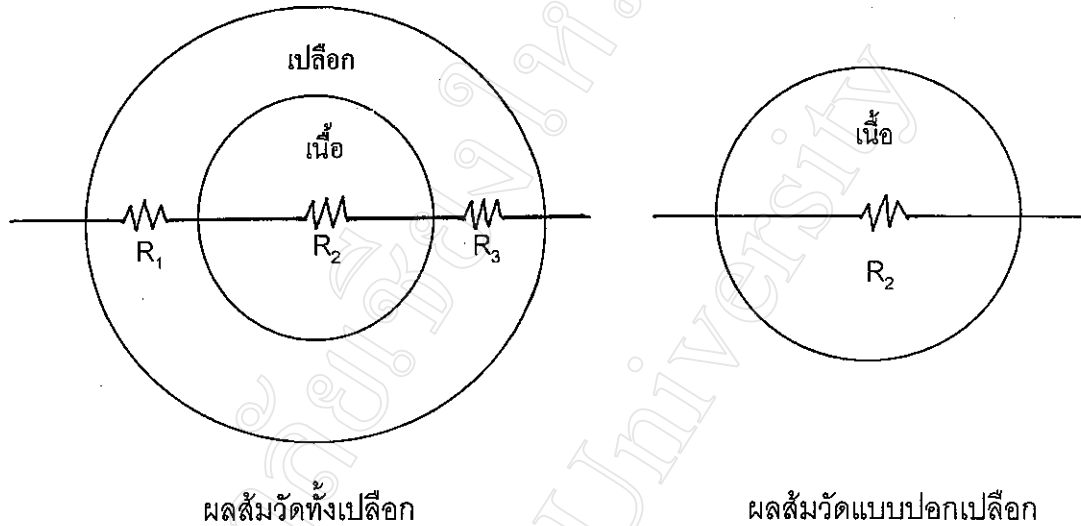
2. ความต้านทาน

สำหรับอิทธิพลเปลือกที่มีต่อความต้านทาน มีมากในช่วงความถี่ไฟฟ้าต่ำแต่เมื่อเพิ่มความถี่ไฟฟ้ามากขึ้นอิทธิพลของเปลือกจะลดลง และมีแนวโน้มลดลงจนไม่มีความสำคัญ เมื่อความถี่ไฟฟ้าเพิ่มขึ้น (ภาพที่ 26) อิทธิพลของเปลือกทำให้ความต้านทานมีค่าลดลงเมื่อวัดความต้านทานสัมผัสโดยปกเปลือก ซึ่งอาจเกิดจากเปลือกเป็นตัวต้านทานที่สำคัญ เป็นด่านแรกที่ต้านทานสิ่งต่าง ๆ ที่จะผ่านไปสู่น้ำสัมผัส ผลการทดลองนี้สอดคล้องกับผลการทดลองของ Kato (1987) ที่ได้ทดลองเกี่ยวกับอิทธิพลเปลือกในแอบเปิ้ลต่อความต้านทาน ซึ่งพบว่าอิทธิพลของเปลือกมีมากในช่วงความถี่ 0.01 – 1,000 กิโลเฮิร์ตซ์ เมื่อความถี่เพิ่มขึ้นมากกว่า 1,000 กิโลเฮิร์ตซ์อิทธิพลของเปลือกมีค่าลดลงจนไม่มีความสำคัญ แต่ในผลสัมผัสที่ทำการทดลองนี้ ความถี่ไฟฟ้าต้องมากกว่า 1,000 กิโลเฮิร์ตซ์ จึงจะสามารถลดอิทธิพลของเปลือกได้

ภาพที่ 26 ความต้านทานและความถี่ไฟฟ้า ของผลสัมผัสวัดทั้งเปลือกและวัดแบบปกเปลือก

เมื่อพิจารณาแบบจำลองการวัดความต้านทานไฟฟ้า ระหว่างการวัดผลลัมทั้งเปลือกและการวัดแบบลอกเปลือก ดังภาพที่ 27

ภาพที่ 27 แบบจำลองการวัดความต้านทาน ในการวัดผลลัมทั้งเปลือกและการวัดผลลัมลอกเปลือก

จากภาพที่ 27 ในการวัดผลลัมทั้งเปลือกความต้านทานรวม (R_T) เป็นค่ารวมของ R_1 , R_2 , R_3 ต่อแบบอนุกรมกัน จะได้

$$R_T = R_1 + R_2 + R_3 = (R_1 + R_3) + R_2$$

ให้ $R_1 = R_3$ เพราะเป็นความต้านทานของเปลือก

$$R_T = 2R_1 + R_2 \quad (11)$$

เมื่อ $R_T =$ ความต้านทานรวมของผลลัมทั้งผล
 $R_1 =$ ความต้านทานของเปลือกลัม
 $R_2 =$ ความต้านทานของเนื้อลัม

จากสมการ (11) จะเห็นว่าความต้านทานรวมของผลลัมทั้งผล (R_T) ได้จากความต้านทานของ 2 เท่าของเปลือกลัม ($2R_1$) และความต้านทานของเนื้อลัม (R_2) เมื่อนำค่าจริงจากการทดลอง (แสดงในภาพที่ 26) มาแทนค่า ความต้านทานรวมทั้งผล (R_T) และความต้านทานเนื้อ (R_2) ในสมการ (11) จะได้ว่า

$$\text{ที่ความถี่ไฟฟ้า } 0.1 \text{ กิโลเฮิรตซ์ } R_T = 7,930 \text{ kohm}, \quad R_2 = 10.9 \text{ kohm}$$

$$R_1 = \frac{7930 - 10.9}{2} = 3,959.6 \text{ kohm}$$

$$\text{ที่ความถี่ไฟฟ้า } 1,000 \text{ กิโลเฮิรตซ์ } R_T = 3.94 \text{ kohm}, \quad R_2 = 0.247 \text{ kohm}$$

$$R_1 = \frac{3.94 - 0.247}{2} = 1.847 \text{ kohm}$$

เมื่อพิจารณาการแทนค่าจากการทดลองในสมการ (11) ที่ความถี่ 0.1 กิโลเฮิรตซ์ พบว่าความต้านทานเปลือกทั้งสองข้าง มีค่ามากกว่าความต้านทานของเนื้อลัมทั้งผล และความต้านทานของเปลือกทั้งสองข้างคิดเป็น 99 เปอร์เซ็นต์ ที่ความถี่ 0.1 กิโลเฮิรตซ์ และ 94 เปอร์เซ็นต์ ที่ความถี่ 1,000 กิโลเฮิรตซ์ ของความต้านทานรวมทั้งผล ดังนั้นการวัดความต้านทานรวมทั้งผล จึงเป็นความต้านทานของเปลือกมากกว่าความต้านทานของเนื้อลัม ที่เป็นเช่นนี้คาดว่าเกิดจากองค์ประกอบของเปลือกลัมและเนื้อลัม โดยเนื้อลัมจะมีความต้านทานต่ำกว่าเปลือกลัม เพราะเนื้อลัมมีน้ำและกรดอินทรีย์เป็นองค์ประกอบหลัก ซึ่งสารเหล่านี้มีความนำไฟฟ้าสูงและความต้านทานต่ำ แต่เปลือกลัมมีไซและซีผึ้งเป็นองค์ประกอบ ซึ่งไซและซีผึ้งนี้มีคุณสมบัติต้านทานไฟฟ้าได้ดีกว่าน้ำ

เมื่อพิจารณาความต้านทานของเปลือก ในการแทนค่าจากการทดลอง ของ 2 ความถี่ไฟฟ้า พบว่าความต้านทานของเปลือก ที่ความถี่ไฟฟ้า 1,000 กิโลเฮิรตซ์ มีค่าน้อยกว่าความต้านทานของเปลือกที่ความถี่ 0.1 กิโลเฮิรตซ์มาก นั่นก็แสดงว่าเมื่อเพิ่มความถี่ไฟฟ้าให้สูงขึ้น ความต้านทานของเปลือกมีค่าลดลง และเมื่อพิจารณาการลดลงของอิทธิพลเปลือกเมื่อเพิ่มความถี่ไฟฟ้า ความถี่ไฟฟ้าที่มากขึ้นส่งผลให้พลังงานที่ส่งผ่านผลลัมในการวัดความต้านทานมากขึ้นด้วย ทำให้การทะลุผ่านเปลือกทำได้ดีกว่าความถี่ไฟฟ้าต่ำ ดังนั้นอิทธิพลของเปลือกต่อการวัดความต้านทานรวมของผลลัมจึงมีค่าลดลงเมื่อความถี่ไฟฟ้าสูงขึ้น